

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falú” Országos Földművelésszövetség.)
Telefon: Automata 294—52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 4, 1/2 évre 2, 1/4 évre 1 P

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam, 41. szám.

1933. október 8.

A Gömbös-kormány évfordulójára

Egy éve annak, hogy az új miniszterelnök, Gömbös Gyula rádiósorozata végigrepült az országos:

— Csodavárással ne ámítsátok magatokat. *Utunk meredek, sziklás, tövises ut, de érzem, tudom, hogy elvezet a célhoz.*

Azóta egy esztendő telt el s a magyar nemzet, közte a hatalmas táborot alkotó kisgazda-többség, fokozott érdeklődéssel és meg nem szünő bizalommal figyeli a kormány elszánt erőfeszítését, hogy legyűrje a magyar boldogulás elé tornyosuló óriási akadályokat.

Nincs ma már olyan egyszerű és tájékozatlan ember a legeldugottabb falusi házikóban sem, aki a szörnyű világháború fojtogató hatásával tisztában ne lenne. És azt is tudják a falu kisgazdái, hogy a miniszterelnökkel az élén a kormánynak arra hivatott tagjai mindent elkövetnek, hogy a legfenyvetetőbb veszedelmeket elhárítsák, a gazdasági és társadalmi nyugalmat megalapozzák s az egyensúlyt helyreállítsák.

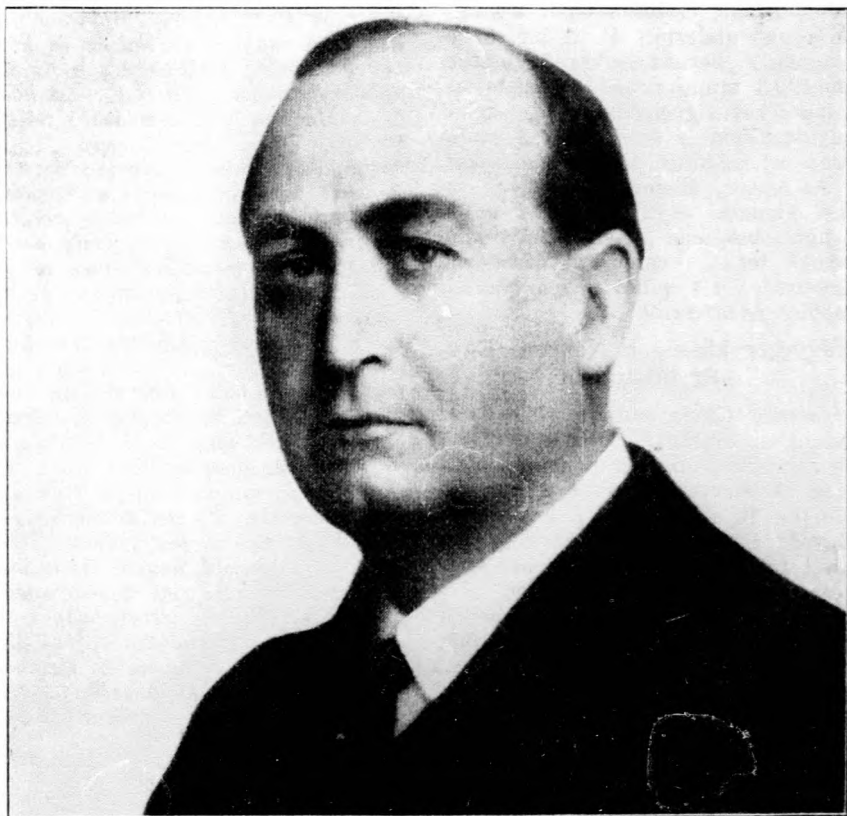
De a jóindulat nem mindig siker is. A magyar gazda boldogulásának mérlege meghatározhatatlanul inog még, s a nyugvóponttól nagyon is messze van. Azok a sikerek, amelyek Gömbös miniszterelnök és Kánya külügyminiszter külföldi utjait kísérik, itthon még nem igen éreztetik hatásukat, ha csak a bizalom fokozása tekintetében nem, hogy csodát úgy sem várhatunk.

Nem is csodát akar a magyar gazda, s a gazdasági háború meredek, sziklás és tövises útját is olyan elszántan és kitartással rójja, mint annak idején Doberdó szikláit, vagy Volhynia mocsarait,

csak azt szeretné és óhajtja, hogy a küzdelmet, a fáradságot, az áldozathozást mindenki ossza meg vele. Ne legyenek kiváltságosok, akik a közös nyomorúságból részüket eléggé ki nem veszik. Hanem, ha a belső egység külső erőt jelent, akkor az egység az önfeláldozásban nyilatkozzék meg elsősorban is. *Értse meg mindenki, hogy aki ebben a gazdasági küzdelemben másokat segít, önmagának és hazájának használ vele.*

Nincs olyan gondolkozó fő e csonka hazában, aki a miniszterelnök szociális elgondolása, népies politikáját nem helyeselné s annak sikerét a helyzet megoldására alkalmasnak ne tartaná. Azt is látjuk, hogy e politika megalapozására a legsokoldalubb intézkedések folyamatban vannak. A kormányzás első éve alapvető munkát eredményezett.

Csak félut nem maradjon! A teljesülés is kövesse. Megállás ne

vitéz jákfai Gömbös Gyula, miniszterelnökségének egy esztendő évfordulóján.

legyen egy pillanatig se, mert az már visszafejlődés.

Gömbös Gyulát mi elszánt embernek és akadályoktól vissza nem rettenő vezérnek ismerjük. Ez az év megmutatta, hogy alkotni akar. A bizalmat felébresztette. Tartsa is ébren! Sőt fokozza azzal a munkássággal, amelyet eddig tapasztaltunk tőle. Ma erős egyéniségek kellenek a küzdő nemzetek élére. *Mi öbenne látjuk a nemzetet hivatott vezérét.*

És kívánjuk az Istentől, hogy a kezdő év nehézségeit a teljesülés esztendei kövessék!

BELPOLITIKA

7 $\frac{1}{2}$ millió pengő bevételi fölösleggel zárult augusztusban az államháztartás

A Magyarország pénzügyi helyzetére vonatkozó augusztus havi pénzügyminiszeri közlemények szerint *augusztusban* az állami közigazgatás kiadása 55.9 millió pengő, bevétele 67.6 millió pengő volt, vagyis az állami közigazgatás bevételei 11.7 millió pengővel haladták meg a kiadásokat. Ezenkívül az előlegkezelésben az államvasutaknak 2.3 millió pengő, az állami vasgyáraknak 1.6 millió pengő, összesen tehát 3.9 millió pengő utaltatott át. A kölcsönből fedezendő beruházásokra augusztusban 0.3 millió pengő fordított. Mindezeket figyelembe véve, tehát augusztusban a bevételek 7.5 millió pengővel haladták meg a kiadásokat.

Az összes állami üzemek *augusztusi* kiadásai együttvéve 28.2 millió pengőt, bevételei pedig 29.7 millió pengőt tettek, vagyis az üzemeknél együttvéve 1.5 millió pengő bevételi többlet jelentkezett.

Négyezer község a Nemzeti Egység táborában

Gömbös Gyula miniszterelnök mozgalma, az ország népének egy táborba szervezése alig pár hónapja indult meg. A szervezés országos munkája Marton Béla képviselő, a Nemzeti Egység Pártja főtítkárnak vezetésével folyik. Ma már közel négyezer község sorakozik fel a nemzeti egység hatalmas táborában s minden községben átérzik Gömbös Gyula politikájának szükségességét.

A pár hónapos szervezési munka eredményeit most vizsgálta meg Marton Béla országos főtítkár, aki augusztus közepétől szeptember végéig tartó vidéki útján az összes megyékbe ellátogatott, ugyszólván minden választókerületet felkeresett és rengeteg városban, községben gyözött meg a szervezési munka eddigi

eredményéről. Tapasztalatai alapján megállapítható, hogy Gömbös Gyula nemzeti mozgalma hatalmas lépésekkel haladt előre e fáradhatatlan szervezési munka nyomán.

Győr város diszpolgárává választotta Gömbös miniszterelnököt

Győr szabadkirályi város törvényhatósági bizottsága, felsőöri Nagy Pál főispán elnöklésével, az elmúlt héten rendkívüli diszkozgyűlést tartott, amelyen Gömbös Gyula miniszterelnököt diszpolgárrá választották. Az elnöklő főispán bejelentette, hogy 75 bizottsági tag indítványt nyújtott be Gömbös Gyula miniszterelnöknek hivatalbalépése első évfordulóján való diszpolgárrá választása érdekében. Az indítványt aláírók nevében Bedy Vince örökös törvényhatósági bizottsági tag, a győri székeskáptalan nagyprépostja, nagyhatású ünnepi beszédben kérte az indítvány elfogadását. Szauter Ferenc polgármester rövid felszólalása után Nagy Pál főispán megállapította, hogy a diszkozgyűlés egyhangú lelkesedéssel a város diszpolgárává választotta Gömbös Gyulát.

Október 6...

Az aradi Golgotha napja. 1849 október 6-a. A világraszóló 48-as szabadságharc szörnyű és embertelen vérbefojtása. A tizenhárom dicső tábornok elrettentő és lealacsonyító halála. A magyar szabadság és hősi vér ocsmány sárbatiprása. Az elnyomó hatalom fékevesztett dühönge. Haynau toporzékölása. Sötét, lucskos, ködös, esőverte nap. Mégis ragyogóbb, mint a sivatag óázisát perzselő fényáradat, mert az elnyomhatatlan magyar szabadságszerető örök szimboluma marad, amíg hazájukat szerető magyarok élnek e földön. És ünneplés ünneplést ér az iskolákban, a felnőtteknél, a társadalomban. Mert a szabadságért hullott magyar vér nem a közöny sivatagjának irdatlan homokjában vészett el, hanem a bizalom óázisának égetőre fűt hármatozta új éresre, új termésre, elmulthatatlan erőre és cselekvésre. Igen. Ünnepljétek október hatodikát a ma szomorúságának elesett magyarjai! Ünnepljétek, de ne fájdalommal, hanem bizakodással. Mert a kálváriát a feltámadás követi mindig. A zsarnokságot a szabadság. Az éjszakát a hajnal pirkadása. Halál a nemzetek életében csak egy van: a kishitűség... Az aradi tizenhárom pedig nem azt példázta...

Ajánló

szomszédodnak is a
VASÁRNAP-ot!

Frontharcosok találkozója

Huszezer frontharcos egy táborban! Köztük németek, olaszok, osztrákok, bolgárok, menekült oroszok nemzeti zászlók alatt. Kemény, délceg férfiak. Szürke és őszülő hajjal, de érhomlokkal, acélos izmokkal és elszánt szívvel. Az a tábor, amely a magyar hazaszeretet és vitézség hírért az öt világrész minden tájára szétörpítette. S amely évről-évre fokozódó hitet tesz amellett, hogy nem itélhető halálra az a nemzet, amelynek fiai ilyen ércfalat alkotnak. A Kormányzó Ur képviseletében Gömbös Gyula miniszterelnök üdvözölte a frontharcosokat.

— Csak egy zászló lenghet a nemzeti érzés ihletében: az abszolút nemzeti érdekek zászlója. Mindenki a közérdek szolgája, a miniszterelnöktől lefelé az utolsó napszámosig — mondotta vitéz Gömbös Gyula, s a frontharcosok egetverő éljenzése felelt rá. De a nemzet általános helyeslése is. A frontharcosok felemelő ünnepélyével, amelyet többszáz ezer ember nézett végig, az egész magyarság szíve együtt dobbant és érezett. A frontharcosok megkoszorúzták a névtelen katona sírját, utáná automobill- és motorkerékpár-versenyt tartottak.

Ne jajgasson, aki eddig sunyított...

A „Közérdekek Felügyelő Hatóságát”, amelynek az a célja, hogy az állam anyagi érdekeit megvédje azoknál a vállalatoknál, ahol közpénzeket kezelnek, sok oldalról érte támadás az elmúlt napokban. A burkolt támadásokat, természetesen, azok intézik, akik az egyes vállalatoknál élvezett óriási s a mai időkben nemcsak hogy nem indokolt, de a jogos ellenszenvet és bírálatot kihívó óriási jövedelmüket féltik. Megértjük a zsebük csappanását megelőzni akaró aggodalmukat. De ha támadnak, legalább őszinték legyenek, s ne a kis emberek feje fájjon nekik, akiket bántani, vagy állásukból elbocsátani senkinek sincs szándékában. Sőt. Meg kell érteniök végre ma azoknak is, akik eddig négy-öt miniszter jövedelmét zsebelték be egy-egy vállalattól, hogy kell lennie emberi és szociális megoldásnak is, amely igazságos az állam és a közönség érdekében szempontjából. Amikor a gazdák nagy része a gazdasági tehetetlenség mankóján bicog már, ezek az urak is lezárhatnak a lóról... Csak vizsgálják végig azt a kilencszáz vállalatot, sok méregfogat és tüskét húzhatnak ki a fájó magyar kezelemből. A jajgatás semmi esetre se lesz olyan veszélyes, mint az eddigi — sunyítás.

A miniszterelnök ismét kijelentette, hogy a gazdaadósságok végleges rendezésére őszre sor kerül

Szeptember hó 29-én Gömbös Gyula a kápolnai választókerület (Heves vármegye) gazdaküldöttségét fogadta, amely a gazdatársadalom panaszait és kívánságait óhajtott ismertetni a miniszterelnök előtt.

A küldöttség tagjai a következők voltak: *Bessenyőtelekről*: Szabó L. János, Csathó János; *Dormándról*: Mlinkó Fauszt, Nyizsmánszky Rafael, Román Sándor; *Egerszólátról*: Ludvig Ádám; *Erdőtelekről*: Papp János, Káli Gábor; *Felnémtről*: Német András, Kovács József; *Füzesabonyból*: Sári Béni, Gaál István, Mlinkó Zsigmond, Zagyvai Gáspár; *Kápolnátról*: Krisztián Imre volt országgyűlési képviselő, Krisztián István; *Kálból*: Ficsor Béla, Varga József; *Kompoltól*: Vieser Ferenc, Kaldau Ferenc; *Kömlyről*: Kobolák János, Fajcsák Andor, Dombák Zsigmond; *Tarnabodról*: Kassa István, Koczka József és *Zaránktról*: Gézi Lőrinc.

A küldöttséget Mayer János nyug. földmivelésügyi miniszter vezette, aki a gazdák kívánságait pontokba foglalva, írásban adta át a miniszterelnöknek. Beszédében azt kérte a kormánytól, hogy

1. a közterhek és az adósságok után fizetendő kamatok arányba hozassanak a gabona árával;
2. a folyó évi adót is lehessen gabonával fizetni;
3. az elmúlt évi adóhátralékok gabonában való fizetése esetén magasabb ár állapíttassék meg a felajánlott gabona számára;
4. a késedelmi kamatok is szállíttassanak le a békebeli színvonalra;
5. a kormány gondoskodjék a warans-hitel bevezetéséről, valamint a tulajdonátruházási illeték csökkentéséről;
6. végül pedig azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a gabonaárak emelése és a gazdaadósságok rendezése érdekében mihamarabb megfelelő intézkedések történjenek.

Krisztián Imre volt országgyűlési képviselő és Ficsor Béla káli községi bíró beszédei után Kassa István tarnabodi községi bíró a magas tisztviselői fizetések és nyugdíjak leszállítását kérte a miniszterelnöktől.

Gömbös miniszterelnök válasza

Gömbös Gyula miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a kormány gazdaságpolitikájának az alapelve a mezőgazdasági érdekek fokozott képviselete és érvényesítése. Mint a kormány élén álló felelős miniszterelnököt minden tétében és

elhatározásában a földet művelő magyar ember sorsa iránti mélyszéles megértés és szeretet vezérel. Mostani felelős pozíciója azonban a szavak és az ígéretek tekintetében fokozott megfontolásokat követel tőle; nemcsak azért, mert minden kijelentésének súlyos következménye van, de azért is, mert ő soha életében nem tudott olyként beszélni, hogy szavaival elterelje a figyelmet a mondani-valóiról, de amit kimondott, azt százszor is átrágtá, főként pedig átértézte.

Beszéde további folyamán hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy mindazokkal a kérdésekkel, amelyek most elébe tártak, ő és kormánya nemcsak a legujabb időkben, de kormányralépésének első napjától kezdve a legbehatóbban és a leglelkiesebben foglalkozik. Figyelembe kell azonban venni, hogy minden egyes gazdasági problémának olyan számtalan összefüggései, elágazásai, olyan komoly és nehéz előfeltételei vannak, hogy az azokban való állásfoglalás — az ország egyetemes érdekeire való figyelemmel — sohasem lehet oly könnyű, mint e problémák megoldásának sürgetése.

— A kormány a nagy termés értékesítése érdekében megtett már mindent, amit megtenni lehetett, hiszen mindazok a megállapodások, amelyek már augusztus derekára létrehoztunk, 6—7 millió métermázsza gabonának különféle külföldi piacokon

NE FELEDJE EL NÁLUNK
egy szerencse-sorsjegyet levelezőlapon vagy telefonon

RENDELNI

Közismeri, hogy a

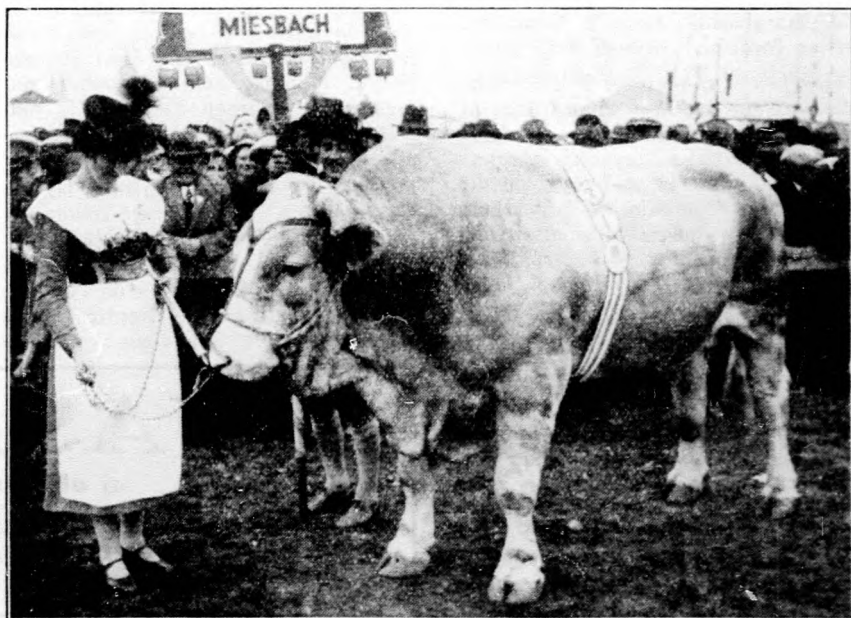
BENKŐ BANK Rt.

sorsjegyi állandóan szerencsével játszanak.

**Budapest, VI.,
Andrássy-ut 56**
Telefon: 28-6-47

való elhelyezését biztosították. Ha mindehhez hozzávesszük az adóhátralékok törlesztése fejében felajánlott 1,300.000 métermázsza gabonát, meg lehet állapítani, hogy a kormány értékesítési tevékenysége igen jelentős mennyiségű gabonával tehermentesítette a belföldi piacot. Az áralakulás befolyásolása tekintetében, — sajnos — a kormánynak nincsen olyan döntő szerepe, mint azt egyesek képzelik, mert Magyarország exportállam lévén, a mi gabonaáraink a világgiazi tényezők hatása alatt alakulnak ki, amely világgiazi tényezők befolyásolására nekünk nincsen hatalmunk. A sokat ócsárolt boletta jelentőségét nem szabad lebecsülni, mert az mégis alkalmas arra, hogy a mai nyomott árakat körülbelül 40 százalékkal meghaladó gabonaárakat biztosítson a termelők számára.

— A tisztviselői kérdés megoldása sem olyan könnyű, mint ahogy azt a szónok képzele, — folytatta a miniszterelnök. — A tisztviselői fizetések további csökkentése már nem

A müncheni mezőgazdasági kiállítás legjobb bikája

lehetséges, legfeljebb csak arról lehet szó, hogy az állami gépezet egyszerűsítése révén könnyítsünk az állam irányítási terhein.

— Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a valóban igen súlyos nyugdíj-teher igen nagy része az ugynevezett „trianoni nyugdíj”-akra esik, amelyeket azért vagyunk kénytelenek viselni, mert el kell tartanunk a tőlünk elcsatolt területek hozzánk menekült magyar nyugdíjasait.

Határozottan kijelentette a miniszterelnök, hogy a *gazdaadósságok rendezése tekintetében — és pedig végleges rendezése tekintetében — még az ősz folyamán intézkedni fog a kormány.* E rendezés alapelve azonban nem lehet az adósságok törlése, hanem csak az a gondolat, hogy a gazda levegőhöz jusson és lehetőséget nyerjen arra, hogy tartozásának egzisztenciája megrendülése nélkül tessen eleget.

A küldöttség tagjai éljenzéssel fogadták a miniszterelnök szavait.

VILÁGKRÓNKA

A megszállott felvidéken a statisztikai hivatal egyszerűen és galádul elsikkasztotta a magyarokat és megállapította, hogy *Kassán* mindössze 18. *Pozsonyban* pedig csak 16.2 százalék a magyarság aránya. Ennek következtében a tartományigazgatóság már közölte is a két város tanácsával, hogy a magyar kisebbségnek ebben a két városban nincs többé joga anyanyelvre használatára és a magyar feliratokat is eltávolítják az utcákról. E példátlan jogfosztás óriási felháborodást keltett a magyarság körében és a magyar pártok elhatározták, hogy a Népszövetséghez fordulnak orvoslásért.

Genfben szeptember hó 30-án *Suvich* olasz külügyi államtitkár átnyújtotta Németország, Franciaország és Anglia, továbbá Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Csehország, Románia és Jugoszlávia népszövetségi megbízottainak a *Dunamedence gazdaság-kapcsolatának újjászervezéséről* szóló olasz javaslatot.

A leszerelési értekezlet *Genfben* október hó 16-án ismét összeül.

Sir Robert Gower angol képviselő legutóbb beszámolóbeszédet mondott választókerületében. Beszédében foglalkozott a magyar kérdéssel is. *Legelső lépésként a trianoni békeszerződés felülvizsgálását kell a Népszövetség előtt felvetni,* — mondotta többek közt. — Amíg ezt a békét nem módosítják, nem lehet nyugalom, rendet és jólétet teremteni Európában.

Ezért kell adósságrendezés!

Lapunk más helyén beszámolunk arról, hogy *Gömbös Gyula* miniszterelnök egy *gazdaküldöttség* előtt *teljes határozottsággal lekötötte magát a végleges földteherrendezés mellett.* Ez annyival is inkább megnyugtató, mert az utóbbi időben bizonyos körök az adósságrendezés ellen agitálnak. A miniszterelnök nyílt állásfoglalása elnémította ezt az átlátszó mesterkedést és megnyugvást keltett az önhibájukon kívül bajba sodródott gazdák széles körében.

Annak igazolására, hogy *kell-e, szükséges-e, elkerülhetetlen-e az adósságrendezés,* köteteket tölthetünk meg az elkészítő tények felsorolásával. *Veres Antal* bessenyőteleki gazda fájdalmas ügye mégis kikívánkozik az adatok tömkelegéből, annyira tipikus esete a gazdák — önhibájukon kívüli — tönkrejutásának.

Veres Antal levelének főbb részei a következők:

Vettem 1925. évi szeptember 26-án 15 kat. hold földet 600 mázsa búzáért, a magaméből pedig eladtam 10 magyar holdat 350 mázsa búzáért. Amikor a szerződést megkötöttem az eladómmal, nemsokára az én vevőm felmondta a szerződést, így a *nekem járó búzát nem kaphattam meg.* Az eladóm perelt, tehát minden akaratom ellenére a bankhoz kellett mennem kölcsönért. Kaptam is mindjárt 15 millió papirkoronát. Erre fizettem 1929 július 7-ig a takaréknak 5955 pengő 39 fillért. Ebben az évben termés nem volt, 28 mázsa búzavetésről 22 mázsa szemét termett. Ekkor már a kamat kiélt minden tartalékból és minden jószágomból; kamatot fizetni nem tudtam, sőt még én kértem a banktól *ujabb kölcsönt vetőmagra és egy éven át megélésre.* A bank azonban többet már nem adott. Közben az adóm is már felszaporodott.

Miután pontos szeretnék lenni, mindent elgondoltam, mitevő legyek. Ekkor jött egy *bankbizományos ember,* aki teljesen kicsavarta a nyakamat. Roppant ajánlotta a pénzt, *hosszulejratu kölcsönt,* de egyelőre még csak váltóra s a Nemzeti Bank kamatlába fölött állandóan egy száza-

lékkal. Megbíztuk pénzszerzéssel és lett is pénz. Az egyik közismert takarékpénztártól vettem fel 20.000 pengőt a megajánlott alapon. A pénz kiadásakor a kamatlevonás úgy is történt. A Nemzeti Bank kamatlába akkor 8 százalék volt, tőlem 9 százalékot fogtak le, de még lefogtak 2 százalék folyósítási jutalékot. Erre már én erősen felszólaltam, de a bank igazgatója megnyugtatóan, hogy *ez csak most lesz és többé nem.* Én gyanusnak véltem a dolgot s mondtam, hogy vegyék írásba, de erről lebeszéltek. Azt mondta az igazgató ur, hogy *bizak az ő uri becsületében,* de az uri becsület csak a váltólejárattig tartott, mert akkor már 13½ százalék kamatot vettek. Én ezért kikeltem, kerestem az igazgató urat, de sohasem volt ott, ha én ottjártam, s azt mondták, ha nem vagyok megelégedve velük, fizessen ki a tőkét s el van intézve. De még a bankbizományos is jelentkezett és az én tudtom és akaratom nélkül ő is elvitt 683 pengő 60 fillért. Azt mondta, *ez neki jár, mert ő szerezte a pénzt.*

... Én a 15 kat. hold földért fizetem kamatokban eddig 18.093 pengő 60 fillért a bankoknak, a sajátomból az eladónak 220 mázsa búzát és 24 millió koronát. Az említett takarékpénztárnak tartozom még mintegy 25.000 pengővel. Adóval 1600 pengővel. És a 15 kat. hold vett föld ma nem ér többet 5000 pengőnél! Hol itt az arány? A feljegyzett számokat mind nyugtákkal tudom igazolni...

... Az egész községgel bizonyítom, hogy *nálam takarékosabb és pontosabb ember kevés lakja a falut,* mert minden fillért odateszek, ahová kell, de ha a sors ilyen mostoha lett, el kell nekem pusztulnom? Földönfutóvá lennem hattagu családommal? Megengedheti ezt a magyar kormány!?

... De bízom a magyar kormány erélyességében, hogy nem hagy bennünket futni, megvéd és itthon hagy a családi fészekben, amelyet oly féltve őrzünk, hogy inkább meghalunk, de innen nem megyünk el...

Ime, ezért kell földteherrendezés!

A VASÁRNAP

uj előfizetési árai:

negyed évre . . . . . 1 pengő
fél évre . . . . . 2 „
egész évre . . . . . 4 „

Legszebb, legjobb és legolcsóbb falusi hetilap!

A „Faluszövetség” szekszárdi kiállítása

Irta: **ÖRFFY IMRE dr. országgyűlési képviselő**

A Faluszövetség október hó 8-án megnyíló szekszárdi kiállításával, mely számos országos érdekű közéleti eseménnyel kapcsolatos, régi kedves tervünk valósul meg. Szerettük volna, ha ezek megtartása jobb időkre esett volna, de úgy éreztük, hogy nem lett volna helyes tovább várni. Mint a magyar közéletben mindig, úgy ezuttal is lesznek hangok, amelyek — miután más ellenérvet felhozni nem tudnak — az *időszerűtlenség* kifogását fogják emlegetni. Ezért először nézzünk szembe ezzel az ellenvetéssel.

A gazdasági élet egészen csodálatos valami. Legérdekesebb tünete az önműködő erők nagyfokú hatékonyasága. Ha pedig a tünet tulajdonképeni okát keressük, az emberi életmegnyilvánulások mindegyikének közös ősforrásában, a *lelki hatásokban* találjuk meg azt. Meg kell keresnünk és elő kell varázsolnunk tehát mindent, ami az emberi lélek teremtő erejének, munkakészségének fokozására alkalmas. Ami kilendíti tétetetlen vergődéséből a gondoktól gyötört embert. Ami felpezsdíti az életet, friss levegőt hoz, mely elfújja az elkeseredés szitálásának élődijeit. Minden nemzet annyit és addig él, amennyi életerőt képes felmutatni. Ez pedig nem a *jó időkben* mutatkozik meg, hanem ilyenkor, amikor a létfenntartás mindenkiére, különösen pedig a nemzet gerincét alkotó termelő osztályokra nézve a legnagyobb küzdelmet jelent.

Szekszárd városa és Tolnamegye közönsége ezektől az igazságoktól áthatva készítette elő októberi nagy napjait. Minden helyi elfoglaltság nélkül állíthatjuk, hogy a *kiállítás és a vele összekötött ünnepségek messze felül fogják mulni a szokásos alkalmak látványosságait*. Tolna vármegye gazdasági kulturájának országosan ismert magas színvonala biztosítéka annak, hogy a kiállítás az ország minden részéből magához vonzza az érdeklődő gazdaközönséget. Az ősi és híres *bortermővidék* — élén az *állami ellenőrzés alatt álló szekszárdi pince-szövetkezettel* — legjobb borait fogja felvonultatni; a *bonyhádi* — immár világhírű — *szarvasmarha tájfajta* teljes minőségibeli és mennyiségibeli értékben lesz szemlélhető, nem szólva a vármegye számos legelsőrangú egyéb mezőgazdasági terményéről, melyet bőségesen fognak kiállítani a vármegyei gazdák. Különös vonzóerővel fog bírni az *apaállatok olcsó beszerzési lehetősége*, a különböző értékes dijak elnyerésének lehetősége és így tovább.

De sok-sok látnivaló lesz a nem mezőgazda nagyközönség részére is, amelyet zsfolt filléres vonatok fog-

nak Szekszárdra vinni. A város és vármegye kitűnő ipara és kereskedő társadalma mindent felvonultat, ami csak szép, jó és olcsó.

A népművészet és népszokásokban *Sárköz* és a többi történelmi viseletét megőrző vidék népe utján fog gyönyörködhetni mindenki. Aki pedig néprajzi vagy egyéb tanulmányokat akar folytatni, annak a *Tolnamegyei Múzeum* gazdag gyűjteménye fog rendelkezésére állni. A város festői fekvése, természeti szépsége, szőlőjének, gyümölcsének páráját ritkító zamata mind-mind nagy gyönyörűségére fog szolgálni az odautazó közönségnek.

Egy cikk — ha csak nem akar hosszadalmas lenni — alig lehet alkalmas arra, hogy mindent előre ismertessen. Prospektusok ugyanis rendelkezésre fognak állni. E cikk még propaganda sem óhajt lenni. Inkább csak kötelességteljesítés az érdeklődő közönséggel szemben, mely joggal vethetné szemünkre, ha figyelmét nem hívtuk volna fel a fentiekre.

1 millió 300 mm adó-gabonát ajánlottak fel

Most váltak ismeretlenség az *adó-fizetés céljaira felajánlott gabonamennyiség* adatai. A pénzügyminisztériumba beérkezett jelentések szerint a *szeptember 5-i első határidőre* az adózók 350.130 métermázsza búzát, 89.154 métermázsza rozstot, *összesen tehát 439.284 métermázsza terményt; szeptember 20-ig pedig további 645.686 métermázsza búzát és 227.315*

Tudja-e már...?

HOGY lemondás, türelmetlenség, bizalmatlanság mindig a legrosszabb tanácsadó. Időszerű, szükséges és sürgős egy osztálysorsjegy vétele, mert önbizalmat, reménységet, jóléti érzést ad. Hol lehet 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 100, 200, 300 ezer pengőt nyerni öt hónap alatt?

HOGY mily demokratikus, közkedvelő intézmény az osztálysorsjáték? Minden egyes sorsjegynek egyenlő az ára és mindenkinek foglalkozásra, nemre, korra, rangra, vagyoni való tekintet nélkül — egyenlő a joga és egyenlő a nyerési esélye.

HOGY ön is maga nyit utat szerencsésének, vagy akadályozza meg boldogságának előfeltételét. Ezért ne késkedjék, hanem vegyen vagy rendeljen egy sorsjegyet bármelyik főárusítónál, mert várhatóan vagyonihoz jutni most csak egy osztálysorsjegy által lehet.

TÖRÖK A.

ÉS TÁRSA BANKHÁZ R. T.
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

a m. kir. osztálysorsjáték főárusítói.

Kísérlelje meg szerencsését és vásároljon osztálysorsjegyet **TÖRÖKNÉL**.

Elérhető legnagyobb nyeremény

500.000 PENGŐ

NYEREMÉNYHUZÁS
OKTÓBER HÓ 14- ÉS 17-ÉN

Az I. oszt. sorsjegy árak:

Egész sorsjegy 24 P	Fel sorsjegy 12 P	Negyed sorsjegy 6 P
-------------------------------	-----------------------------	-------------------------------

métermázsza rozstot, összesen tehát 873.001 métermázsza terményt ajánlottak fel. Végeredményben tehát a két bejelentési határidőben a hátralékosok összesen 1,312.285 métermázsza terményt ajánlottak fel és pedig 995.516 métermázsza búzát és 316.469 métermázsza rozstot.

A hátralékosok által felajánlott termények *átvétele október első felében indul meg.*

Olcsó ruházati cikkekkel kap a falusi lakosság

A kormány tagjai szeptember hó 29-én minisztertanácsot tartottak, amelyen *Fabinyi* Tihámér kereskedelemügyi miniszter ismertette az ipari politika terén a közel jövőben megvalósítandó intézkedéseket, a *kenyér- és szénának leszállítására tett javaslatot* és beszámolt a népek, különösen a *falusi lakosságnak olcsó ruházati cikkekkel való ellátása érdekében folyamatban tett akcióról.*

HOGY minél előbb vesz, vagy rendel sorsjegyet, annál jobb. Az érte járó összeget — $\frac{1}{4} = 3 P$, $\frac{1}{2} = 6 P$, $\frac{3}{4} = 12 P$, $1 = 24 P$ — fizetheti legkésőbbben az október 14-iki húzás előtt és pedig legelőszerebb postabefizetőlappal.

HOGY mily helytelen, sőt kártokozó, ha a főárusítók által előzékenységből küldött sorsjegyet — ha azt nincs szándékában megtartani — nem küldi azonnal vissza. Kifizetetlen sorsjegyre nincs nyereményjogsultság.

HOGY a szerencse forgandó! Ha nem nyert eddig, ne adja fel reményét, legyen kintartó, hátha most sikerül! A segítség, a szerencse ott van legközelebb, ahol a szükség, a baj a legnagyobb. 42.000 nyereményt sorsolunk ki közel 8 millió pengő készpénzben az új sorsjátékban, tehát szerencse fel!

A VASÁRNAP valamennyi olvasójához!

Legutóbbi számunkban bejelentettük olvasóinknak, hogy a VASÁRNAP előfizetési díját felére csökkentettük és ezzel a páratlan árleszállítással sikerült elérnünk, hogy a VASÁRNAP a falvak legszebb, legjobb és legolcsóbb hetilapja lett. Becsületes nyíltsággal beismertük azt is, hogy az ársökkenést folytán előálló rendkívüli áldozatot csak azért mertük vállalni, mert *törhetetlenül bizunk olvasóink lelkes és odaadó támogatásában.*

Mi az a támogatás, amit mi olvasóinktól kérünk? Legelsősorban a *mellettiünk való kitartás, a lap iránt tanusított hűség!* Hiszen éppen azért szállítottuk le az előfizetési díjakat, hogy olvasótáborunk minden egyes tagja megmaradhasson soraink között.

Kérjük és reméljük továbbá, hogy táborunk valamennyi tagja beáll a VASÁRNAP önkéntes toborzói közé és áldozatkészségünket azzal viszonozza, hogy *új előfizetőket verbuvál a lap számára.* Azt hisszük, hogy a mostani rendkívül alacsony, negyedévi 1 pengős ár mellett, kínálkozik erre mód és lehetőség. Új hivatkozásra van szükségünk, hogy a magunkon végrehajtott súlyos operációt kiheverjük és ismét erőre kapjunk.

Legyen a VASÁRNAP valamennyi híve és jóbarátja *szószólónk, ajánlónk és harcosunk, aki fáradtságot, rábeszélést nem kímélve, lekicsiny léssel, közönnyel és visszautasítással nem törődve, a kezdet nehézségein átgázolva nem nyugszik mindaddig, amíg ajánlására, szabára és buzdítására legalább egyetlenegy új előfizető nem lépett a táborunkba.*

Az, aki meghallgatja kéro szavun-

kat, — bizonyosan senki sem lesz, aki visszautasítaná — egyrészt a mi nagy és önzetlen ügyünk mellé szegődik, másrészt okosan a maga javát is szolgálja. A zászlónkra irt célkitűzés nem kevesebb, mint *egy minden tekintetben tökéletes, a falusi nép igényeit és várakozásait teljes mértékben kielégítő néplap megteremtése.* Minden egyes új előfizető közelebb visz bennünket e gyönyörű cél megvalósításához, megrövidíti az időt és a lap bővítését, fokozatos fejlesztését teszi lehetővé. *Nem vagyunk üz-*

leti vállalkozás, számunkra nincs profit. Ha előfizetőink támogatása révén táborunk gyarapszik és anyagi erőink növekednek, úgy a *költségvetés főlöslégét nyomban visszaszolgáltattjuk olvasóinknak a lap gazdagításának formájában.*

Ehhez az önzetlen munkához kérjük a VASÁRNAP valamennyi olvasójának önként felénk nyújtott segítő kezét.

*

Itt említjük meg ismét, hogy olvasóink szives és megértő türelmét kérjük a *cimszalagok átjavitásának hosszadalmassága miatt.*

Gyorsvonati sebességgel száguldó hajó a Dunán

Propeller helyett légesavar hajtja a „Delfint”

Nagy meglepetés volt a nagyközönség számára, amikor néhány nap előtt cikkek és fényképek jelentek meg a napilapokban arról az új típusu motorhajóról, amelyen a Kormányzó Úr és a kormány néhány tagja kiment a csepeli kikötőbe, hogy megtekintsék az ott horgonyzó tengerjáró hajót, az *Apollinárst.* Bármiyen érdekes is, hogy ime megjelent Budapest kikötőjében az első tengeri hajó, mégis háttérbe szorította a közönség szemében az a *kis motoros vizijármű,* amelyet még senki sem látott. Napokig csak erről a hajóról beszéltek az emberek, amely csaknem *gyorsvonatsebességgel* száguld a Duna hátán. El kell ismerni, hogy meg is érdemli ez a hajó a nagy érdeklődést, hiszen szinte új korszakot fog jelenteni a dunai közlekedés történetében.

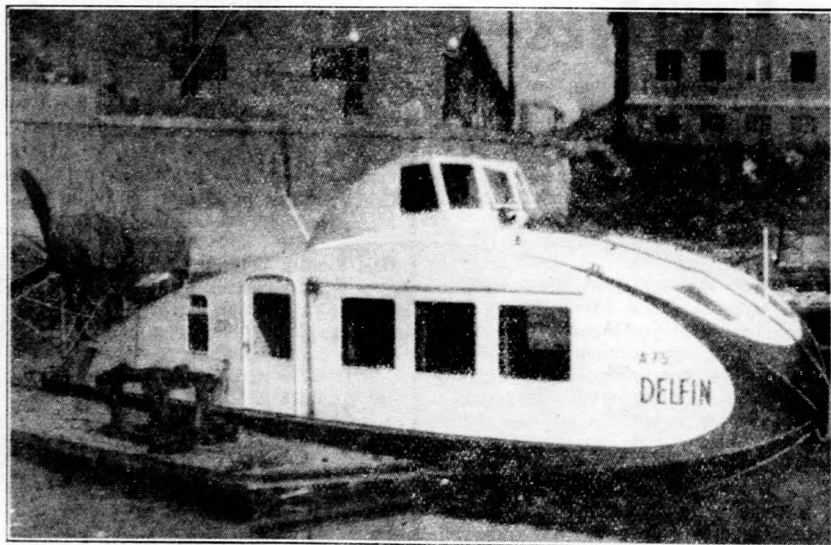
Az otthonában kerestük fel ezt az új vizijárművet, a *m. kir. folyamőrőség meyeri kikötőjében.* Alkalmunk volt a hajó egyik tervezőjével beszélgetni, aki kész örömmel vállalkozott arra, hogy a *Delfin* nevű esodahajót megmutassa és amit lehet, megmagyarázzon.

Az első különbség a *Delfin* és a többi közönséges vizijárművek között a hajó *formája.* A *Delfin,* eltérően a rendes vizijárművektől, hogy mindennapi hasonlattal éljünk, körteformájú s úgy fekszik a vizen, hogy a körte szélesebb, kerek része van elől s a keskenyebb csucsrésze hátul. *A hajó ugyszólván alig merül a vízbe.* Az előlő rész szinte teljesen a levegőben uszik, de a valamivel mélyebben járó hátsórész sem merül mélyebben, mint *hét centiméternyire a vízbe.*

A második és leglényegesebb különbség a *Delfin* és a rendes vizijárművek között az, hogy ezt a hajót nem vízben forgó propellercsavar, hanem *légesavar* hajtja, ami a hajó hátsó részén van elhelyezve. A hajót egy 500 lóerős motor hajtja, s ez nem a hajótestben nyert elhelyezést, hanem ugyancsak a hátulsó részen, a hajó tetejére épített kis motorházban.

Ezzel a motorral a hajó könnyen tartja az *óránkénti 52—58 kilométeres sebességet,* de elértek már ezzel a géppel ár ellen több, mint *hetven kilométeres óránkénti sebességet is.*

Nagy előnye a hajó motoros hajtásának, hogy nincs szükség a gőzhajók nagy személyzetére. Egyetlen gépész olyan nyugodtan és biztosan kezelheti ezt a hatalmas masinát, mint ahogyan a soffőr vezeti az autobiliját. A gépház berendezése is hasonló valahogy az autók kapcsoló-

Az új légesavaros motorhajó.

táblájához. A tulajdonképpeni vezetést azonban nem a gépész végzi, hanem a *parancsnok*, akinek a fülkéje a hajótest fölött van: itt van a kormányserkezet is, s innen telefonon közli a hajó parancsnoka utasításait a gépet kezelő gépésszel.

A *Delfin* tulajdonképpen csak kísérleti hajó még. Kis motorcsónak, amely a személyzetet kívül mindössze tizenkét utast vihet kényelmesen berendezett utasfülkéjében. De ennek a kis hajónak tökéletes eredményei bebizonyították, hogy semmi akadály sincs annak, hogy

ugyanezen az elv alapján nagy hajókat is építsenek, amelyek forradalmasítanák a folyami közlekedést. Nem kell másra gondolni, mint arra, hogy *egy ilyen hajóval öt óra alatt Bécsbe utazhatunk, tehát körülbelül ugyanannyi idő alatt, mint a gyorsvonattal, de — és ez bizony ma a legfontosabb — sokkal olcsóbban.*

Amint vezetőnk mondotta, már tárgyalnak is arról, hogy a *Delfin* mintájára megépítik az első nagy dunai légszaváros személyhajót s talán már a jövő tavasszal forgalomba is helyezik. (A. N.)

SZŐLŐTERMELÉS ÉS ÉRTÉKESÍTÉS

Irja: IRSAI M. JÓZSEF szőlőszagda.

Tokajhegyalja és Szekszárd szőlőkultúrájának ismertetése.

(Befejező közlemény.)

A török hódoltság kora után — megszűnő az állandó csatározások — a bortermelés terén szemmel látható fejlődést lehet látni. Mária Terézia uralkodása idejére esik a magyar szőlőgazdálkodásban először meginduló belterjes megmivélési mód. Különösen észlelhető volt ez éppen a Tokaj-hegyalján, Sopron vidékén és az eddig nem is szerepelt Ménesen (Aradmegyében). A szőlőket állandóan szaporították, főként Budapest felé, ez az új terjesztési láz dél felől indult ki, majd Budapestet elhagyva, tovább haladt északra. Ebben a korban híres bor volt ugy a tokaji, mint a csaknem kizáróan vörös szekszárdi tüzes bor.

Az 1890-es években pusztító filloxera nyílt kérdéssé tette azt, hogy a filloxera elleni védekezés alatt a direkt termő amerikai vadalanynokat kell szaporítani. Ez részben meg is történt. A tolnavármegyei filloxerabizottság megalakult és kat. holdanként 40 fillér filloxera-adót vetett ki 1885-ben. Ekkor Franciaországból hozattak szénkéneget és azt kedvezményes árban osztották szét a bortermelők között.

1888-ban egy 10 holdas amerikai szőlőtelepet, majd 1890-ben egy további 20 holdas amerikai szőlőt létesített az akkori borászati felügyelő, Nits István. 1898-ban végül egy 10 holdas hivatalos állami szőlőtelep is létesült ugyancsak Szekszárdon. Így az amerikai vesszőket gyorsan elszaporíthatták és részben a szénkénnel való védekezés, részben pedig a kipusztult szőlők amerikai vesszővel való pótlása útján rövidesen beállíthatták a rendes termelésbe a régi területű szőlőket. (Feljegyzések szerint körülbelül 28.000 hold szőlő pusztult ki a filloxeravész alatt

és ezt a területet a fenti módon aránylag rövid idő alatt sikerült a gazdáknak felújítani.)

A szekszárdi borvidék alatt az összes tolnamegyei községek értendők. Ezt az elnevezést Szekszárd várostól kapta, amely felett körülbelül 200 méterig emelkedő, majd keletre és délkeletre szeliden lejtő hegyoldalon terem a világhírre szert tett *szekszárdi vörös bor!* Ez a szekszárdi hegylanc a várostól 9 kilométerre kezdődik és majd 30 kilométer hosszúságban nyulik el a Duna felé félkör alakban.

A terület nyolc község határához tartozik (Szekszárd, Öcsény, Decs, Várdomb, Sárpilis, Alsónyék, Bata-szék, Bata). A tisztán *nemes fekete kadarka-szőlőből* szürt híres szekszárdi vörösbort azonban csak a szekszárdi és részben az öcsényi szőlőhegyekben termelik. Eléggé jó nevet vívott ki magának ugyancsak a borvidékhez tartozóan *Bátapáti, Mórággy, Lengyel, Paks, Dunaföldvár, Fadd, Györköny* stb. község vörös, siller, vegyese fehér és rizling boraival.

Kívánatos lenne, hogy egyik-másik dunaföldvári híresebb szőlőbirtokos sikerein felbuzdulva, a tolnamegyei bortermelők is fokozatosan területüknek egy negyedét átoltánák olyan ismert és jól bevált *csemegezőlőkre*, melyek termését a szomszédos Ausztriába valószínűleg könnyen exportálni tudnák, ha bizonyos — *néhány finomabb fajból álló* — egyöntetű típusu szőlőből *nagyobb tömeget* tudnának piacra vinni. Fontos szem előtt tartani, hogy olyan csemegefajokat kell kiválasztani, melyek *jóminőségű bort is adnak*; ha tehát nem sikerülne egyik-másik esztendőben a kedvezőt-

len idő miatt a csemegezőlő-beérés vagy export, a termést — *jól eladható* — fajborrá szüretelhetnék le és dolgozhatnák fel.

A szekszárdi körzet agilis szőlészeti felügyelője mostanában majd minden komolyabb szőlészeti kiállításon résztvesz, megvan tehát a remény arra, hogy a más vidékeken a csemegezőlő szaporítása terén elért nagy sikereket látva, a maga körzetében kellő propagandával és irányítással rövidesen népszerűvé tudja tenni ezt a kérdést és a többtermelés iránt jó érzékkel bíró szekszárdvidéki szőlőbirtokosság fokozatosan (a pest- és csongrád-, valamint hevesmegyei termelőkhöz hasonlóan) megkezdje a *legmegfelelőbb nyakoltás után* a bőtermő, de silány minőségű borokat adó borszőlők csemegezőlőre való átoltását.

E téren mindenütt a gazdák hasznos eredményeket értek el, ugyszólván alig számbajöhető termelési költségtöbblettel *szép, zamatos, tetszetős csemegezőlőfajokat szaporítottak el*, a külföldi nagykereskedők szépen ideszoktak, megismertették a magyar étkezési szőlők finom zamatával az osztrák, német, svájci és még távolabbi államokban lakó fogyasztókat, akik szivesebben veszik minden más államban termelt szőlőnél a *tápdus, édes, magyar csemegezőlőféléseket!*

Ha az élelmes szekszárdiak *olyan ügyességgel és rátermettséggel fogják meg a csemegezőlő szaporításának kérdését, mint a szekszárdi vörös és siller borfeleslegek termelői kímérések útján való értékesítését megvalósították*, ugy a szekszárdi vörös borok mellett a szekszárdvidéki csemegezőlőknek is néhány év alatt kellő hírnevet szerezhetnek.

A szőlő eltartására megfelelő a következő francia eljárás: A szőlőfürtöket a tőkéről 15—20 cm. hosszú vesszővel együtt vágják le és vízzel telt henger- vagy palackalaku edényekbe helyezik, melyek ferde helyzetben vannak felfüggesztve. Az edények aljába előzőleg egy darab faszenet és egy kevés sót helyeznek a víz konzerválására. Ezen eljárásnál fontos a száraz és tiszta levegő is. A bomlást okozó gombacsirák előlésére időnként ként kell elégetni a helyiségben. Ezzel az eljárással, ha a helyiség megfelelő, egészen a késő tavaszi hónapokig minden ráncosodás, töppedés nélkül, üde állapotban megmarad a szőlő.

CIFKA JÓZSEF

Borsajtók
Borszivattyúk
Bortömölök
Borszűrők stb.

pincegazdasági cikkek

A bor kezeléséhez és forgalomban tartalához szükséges összes anyagok és eszközök. **BUDAPEST, V., Vilmos császár-ut 48.** Telefon 22—8—92.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

A takarmány befolyása a vaj minőségére

A vaj minősége (íze, szaga, színe és fénye, összeállása, vitamintartalma) függ természetesen a leföldözés, érlelés, köpülés és raktározás szakszerű kivitelétől, de döntő jelentősége van annak is, hogy mivel takarmányozták azokat a teheneket, melyeknek tejéből a vaj készült.

Milyen uton-módon tudja a takarmány izanyagait a tejszelejt eljuttatni?

Az első út: az istálló levegője. Hisz tudjuk, hogy bizonyos takarmány erős szaga betölti csakhamar az istálló lég-űrét s innen veszi fel a tej, mely tudvalevőleg tögymeleg állapotában erősen szagfógó. Erősen szagos (besavanyított) takarmányok etetése mellett tehát indokolt lesz az istállót alaposan szellőztetni.

A második út: baktériumok bejutása a takarmányból a tejszelejtbe. Különösen a répaféléken élnek olyan baktériumok, melyek a répafélékből felvett különleges íz és szagot új, tápláló talajukban, a tejszelejtbe leadják. A vaj ízének baktériumok utján történt megromlását úgy tudjuk megakadályozni, ha a tehenet, különösen a töggyet, a fejlődényeket gondosan tisztogatjuk s csak tiszta kézzel fogunk hozzá a fejéshez.

A harmadik út: a tehen nedvkeringése a bélesatornától a tögyig. Szakszerű kísérletekkel megállapítást nyert, hogy bizonyos különleges ízű és szagú takarmányok főképp akkor rontották a vaj ízét és szagát, ha közvetlen fejés előtt fogyasztották el a tehenek s nem érvényesült e káros hatásuk, ha a takarmányozás a fejés után vette kezdetét. Ezért gyanus takarmányokat (repecepogácsa, csillagfűrt, gomborkapogácsa, stb.) lehetőleg fejés után etessük tejelő tehenekkel.

A takarmányok nagy csoportja, nevezetesen az összes zöldtakarmányok és a murokrépa szép sárga színt kölcsönöznek a vajnak. A zöldtakarmányok zöld színét adó klorofilból képződik a belekben, a murokrépában pedig készen is van egy festőanyag, az úgynevezett *karotin*, mely a vaj sárga színét okozza. Ezért sárga a nyáron készült vaj, míg a téli hófehér.

A takarmány a vaj keményebb vagy lágyabb voltára is gyakorol befolyást.

A vajat lágyítják: zöldtakarmányok, lenmag, szójamag, len-, repace-, szezam-, napraforgópogácsák és száritott sörtörköly.

A vajat keményítik: répa, répalével, buza, rozs, árpa, borsó, kókusz- és pálmamagpogácsa.

Normális összetételű vajat úgy kapunk, ha az első csoportba sorozott takarmányok mellett a második csoportbelieket is etetjük vagy megfordítva.

A vajat keményítő takarmányok gyengítik egyuttal annak fényét is.

A burgonya elvermelése veszteség nélkül

A burgonya eltevésének ősi módja annak elvermelése. A nyers burgonya elvermelése, besavanyítása azonban sok hátránnyal is jár. Az élő burgonya továbbfejlődik, a burgonyabetegségek továbbfejlődnek, a rothadás, fagyás sok kárt tesz benne.

Szinte veszteség nélkül tarthatjuk el a burgonyát, ha azt nem élve, hanem *gőzölve vermeljük*. Gőzzel fűlesztve a burgonyasejtek elhalnak, a betegségek csirái tönkremennek, a gőzölve elvermelt, besavanyított burgonya anyagvesztés nélkül sokáig eltartható.

A gőzölt burgonya besavanyítását a következőképpen végezzük: a földtől, piszoktól megtisztított burgonyát a hordozható *Alfa gyorsfülesztőbe* tesszük, ahol a gőz hatására 20 perc alatt megpuhul, amikor még melegen a deszkával, téglával kirakott, esetleg betonból készült verembe tapossuk. A színültig megtöltött veremre deszkát rakunk, arra még földet hányunk, majd agyagréteggel vonjuk be. Fontos, hogy az elvermelt burgonyához levegő, eső vagy víz ne érjen, ezért a fedőrétegen az idők folyamán mutatózó repedéseket betapasztjuk, esetleg kátránypapírral befedjük. Az így elvermelt burgonyából bármely évszakban etethetünk, az egyszer már megnyitott vermet azonban igyekezzünk gyorsan felétetni, mert a levegő hosszabb behatására a gőzölt burgonya is romlásnak indulhat. Célszerű ezért több kisebb verembe rakni el a burgonyát. Egész kis mennyiség részére légmentesen záródó ócska hordók, tartányok stb. is megfelelnek.

A burgonya gőzölésének különös előnye még az, hogy már beteg burgonyát is aggodalom nélkül lehet elvermelni, azonkívül burgonyavész, vagy más fertőző betegség fellépésekor a termőtalaj nem fertőződik az állat bélesatornáján keresztül, mert a gőzölés az összes kórokozó csirákat elpusztítja. Beteg burgonyaföldekről származó burgonyát takarmányozásra nyersen felhasználni nem célszerű, mert a betegségek fertőző spórái az állat bélesatornájában nem pusztulnak el és a trágyával ismét kikerülve a szántóra, további fertőzések okozóivá lesznek.

Apró jó tanácsok

Kényesebb szobanövényeket a hűvösebb éjjelek beálltával be kell rakni téli helyükre a szobába. Legtöbb fényt úgy kapnak a növények, ha az ablakdeszkák helyezzük el őket. Ez azonban csak olyan szobában lehetséges, ahol több ablak van s így az ablakot, hol virágaink állnak, nem kell szellőztetés céljából nyitogatnunk. Az ablaknyitáskor a növények hordozása ugyanis nemesak fáradságos munka, hanem ártalmas is a növényeknek. Ahol széles ablakközök vannak, ott legjobban a szobanövényeket a két ablak közé állítani. Ne feledjük, hogy a növények igen érzékenyek a léghuzammal szemben. Az öntözés is óvatos legyen! Várjuk meg, míg a növények földje egy kicsit száraz lesz s akkor öntözzük meg úgy, hogy a víz a cserépen átszivárognon. Öntözővízzel folyó- vagy esővizet használjunk és az öntözővíz sohase legyen hidegebb, mint a szoba hőmérséklete. A kemény, meszes, salétromos vizek ártanak a növényeknek.

A vakond tulajdonképpen hasznos állat s így bűn volna megölni, de kertünkben néha bosszúságot okoz. Ilyenkor fűzzük ki őt kertünkben olyképpen, hogy járatát óvatosan ássuk ki s több helyen egy kis karbid-darabot tesszünk bele, majd betakarjuk, de úgy, hogy a menet többi része be ne tömődjék. A karbid a nedves talajban lassan gázt fejleszt, mely elűzi a vakondot.

Jó gazdasági galambfajta az úgynevezett Strasser-galamb, melynek feje, szárnya és farka színes (fekete, vörös, sárga vagy fakó), a test többi része hófehér. Fiókái nagyok és nemesak mellük jó húsos, hanem egyéb testrészeik is. A Strasserek jól költenek és élelmük nagyrészt szívesen megkeresik a mezőn. Nagy testük miatt persze kissé nehezkesebben repülnek s így a ragadozók könnyebben elfogják, mint az apróbb galambokat. Ez a legjobb gazdasági galamb; mellette még szoba jönnek a postagalambok, a lengyel hiúz és a kőbúrgi paesirtagalamb, valamint a máltai tyúkgalamb. Az utóbbit azonban szákból kell etetni, mert nehezen repül és nem szívesen hagyja el a háztájt.

ALFA SEPARATOR Rt.

Budapest, I., Csurgói-ut 15.

HETI TEREFE

A cseh trombitás meg az orvosság

Egy év. Nagy idő-e? Jósorsban semmi, gyakran észre sem vehető, a bajban örökkévalóság is lehet. Mi most a gondokkal küzdő magyar gazdának egy esztendő? Egy újabb remény az egyik aratástól a másikig, az egyik szürettől a következőig. Lankadatlan és törekvő, odaadó és bizó munka a boldogulás eléréseért. És közben? Nem szűnő és meg-megújuló aggodalom: nem hiába van-e ez is?

Lám csak, az idej bőséges aratás is meghozta-e a hozzá fűzött reményeket, s a szüret nem csalóka délibáb lesz-e ismét, amely a boldogság tündérvárát lebegtetni, de a lemondás roskadozó kunyhójává törpül a valóságban?

Komoly gazdafejek hajolnak össze, mint a szálfák a viharban, ahogy az orkán ereje tépi és hajlítja őket.

Gömbös Gyula kormányrajutásának évfordulójáról beszélgetnek. Nagyon hosszú volt az esztendő.

Nem a harag szól belőlük, nagyra-becsülik a kormányelnök magyaros férjességét. Nem a kötekedés, mindnyájan elismerik szándékának önzetlen tisztaságát. És a lemondás sem, mert nem földdel bajlódó magyar ember természete az, ha köd lepi, ha jég veri, ha fagy éri, ha tűz emészt, ha a politika tehetetlensége fojtogatja.

Hát ez az! Miért mégis a de, ami Boros Gábor ajakán kiszalad és nagy csöndet támaszt.

Hogy aszongya:

— De csak lehetne ez mégis más-ként, mint ahogyan van!

No! Ennek még Luca Béni se mond ellent, pedig egyébként kevés szót hagy helyben. Ez így van, az igaz, érzi mindenki. Nem a gazda boldogulása szerint való világ ez. A földgolyóbisból nem a termőréteg az értékes, hanem alatta a láva és fölötte a levegő, azért inog és kiismerhetetlen minden.

Perlaki Márton vélekedik így.

Ez is igaznak tartódik. Csak Bogya Ábris véli másként:

— Legalább nálunk ne így legyen! Egy éve igéri a miniszterelnök, hogy megjavul a helyzet... Látjuk-e?

— Csak másként kezdenek a dolgok fordulni mégis — vélekedik Fekete Illés.

— Nocsak? — kapja fel a fejét Bogya Ábris.

— Hát, egy komám, te is látod azt, hogy igen nyavalyás világ ez most mindenfelé. Csupa megfigyelés, kísérlet és rosszul sikerült operáció. Ennek a mai kornak még nem találták meg a gyógyszerét, pedig min-

denki azt keresi. Nyög benne minden teremtett lélek, mint a cseh trombitás, amikor rosszul vette be az orvosságot.

— Rosszul vette be? — kérdi Luca Béni.

— Persze! Használat előtt elfelejtette felrázni, s amikor eszébe jutott, már lenyelte. Akkor aztán úgy segített magán, hogy cigánykereket hányt, hogy az orvosság felrázódjék benne.

— Akár most Európa! — nevet Bogya Ábris.

— Az egész felfordult világ! — egészíti ki Fekete Illés.

— Mi csak nem? — kérdi Luca Béni.

— Az a belátásunktól függ, — adja a választ Fekete gazda. — Nekünk nem kell magunkat földhöz vernünk, hanem az orvosságos üveget rázzuk meg idejében. Ha méreg van benne, mindenkinek jusson, ha gyógyszer, mindenkint gyógyítson. A gazda ne a vizet igya a tetejéről s mérgében földhöz verje magát, mint az esztelen cseh eszelekedte... A többi pedig vegye már valóban tudomásul, hogy a gazda nélkül nem gyógyulhat itt meg senki...

MÉZES JÁNOS

SZÖVETKEZETI ÉLET

Emelkedik a hitelszövetkezetek betétállománya

Az Országos Központi Hitelszövetkezet most állította össze az intézet kötelékébe tartozó hitelszövetkezeti hálózat fejlődésének első negyedévi adatait s ezek az adatok megnyugtató képet nyújtanak a hitelszövetkezetek helyzetéről és tevékenységéről. Mig az üzletrésztörvény és a kihelyezések összegében lényegesebb változás nem állott be, addig a hitelszövetkezeteknél elhelyezett takarékbetétek állománya 1933. évi január 1-től március 31-ig több mint 100.000 pengő szaporulatot mutat.

Uj szövetkezet alakult mezőgazdasági termények kivételére. Uj szövetkezet alakult meg legutóbb a Magyar Erdő és Mezőgazdasági Termelők termelő, fo-

Olvasd, ajánld és terjeszd a páratlanul olcsó

VASÁRNAP-ot!

Bortömlők,
borsajtók,
permetezőgépek,
borszivattyúk,
seprőprészsákok,
borderítők, címkék, dugók
jutányos áron kaphatók.

Valamint összes egyéb pincegazdasági eszközök.

Nagy Ignác
szőlészeti és borászati gépek és eszközök lerakata.

Budapest, VII.,
Károly király-ut 9.

Alapított: 1884. Telefon 415—15.

gyasztó és értékesítő szövetkezete. Az új szövetkezet célja a mezőgazdasági terményeknek kivitel útján való értékesítése. Működésének első lépéseként Csehszlovákiával létesített kisebb kompenzációs (árúcsere) megállapodást magyar zsir és liszt kivitelére.

Megjelent a „Szövetkezeti Évkönyv”. A „Magyar Szövetkezeti Évkönyv” 1933. évi új kötete az elmúlt napokban került nyilvánosságra. Az Évkönyvnek ez a VIII-ik évfolyama. Az Évkönyv első fejezetében értékesebből értékesebb cikkeket közöl Schandl Károly dr., Balogh Elemér dr., Kunz Ödön dr., Pesthy Pál, Láng József, Teleki István gróf, Boemlburg Konrad báró földművelésügyi miniszteri titkár, Wanke Gusztáv, Keller György dr. és Kápolnás Ödön tollából. Majd az Évkönyv teljes terjedelmében közli a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége 1932. évi jelentését. Ezután az Évkönyv részletesen beszámol a vezető szövetkezeti központok és intézmények múlt esztendői működéséről és közli a főbb szövetkezetek 1932. évi mérlegeit is. A következő fejezet egész sor hitelszövetkezet múlt esztendői működését ismerteti, végül az Évkönyv közli a szövetkezeti címirtató átdolgozott és bővített kiadásában. Az Évkönyv az idén is rendkívül izlőses kiállításban, kemény vászonkötésben jelent meg és remélhetőleg külső előkelő köntösével és belső értékes tartalmával méltóan fog sorakozni az Évkönyv eddig megjelent hét kötetéhez.

Hitelszövetkezeti vezetők kiténtetése. A pénzügyminiszter legutóbb arról értesítette az Országos Központi Hitelszövetkezetet, hogy a Kormányzó Ur Öfömlőtsége megengedte, hogy Vékes Bertalan, a szegedi népbank szövetkezet igazgatója elnökének, Kubicza Pongrác, a Csánápai Hitelszövetkezet ügyvezető elnökének és Tarnay Endre, a Péceli Hitelszövetkezet igazgatója elnökének a hitelszövetkezeti élet terén évek hosszú során át kifejtett buzgó és érdemes tevékenységéért elismerése tudttal adassék.

„A dal fejezi ki ennek a nemzetnek minden örömét, reményét és szenvedését“

A kömlői földmives énekhar diadala

Kömlő, október hó 1.

A fekete, kincset termő hevesi föld ünnepe ül. Ragyogó őszi napsugár zuhog a vidékre. A templom előtt óriási tömeg. Nagy csattos imakönyvek az emberek kezében. Az iskola udvarán sátor. A kapu előtt zászlók, leventék, vitézek, öreg harcosok, küldöttségek, pompás népviseletben. Itt látjuk a nemes *Bessenyőtelek* gazdáit, *Mezőtárkány*, *Átány*, *Füzesabony*, *Mezőkövesd* *Dombrád*, *Kápolna Kál*, *Heves*, *Budapest* képviselőit, akik eljöttek a dal ünnepére.

Igen, mert az eke és kapa hősei, a magyar rög fiai, nagy akadályokat küzdöttek le, amikor ezelőtt hét évvel belekapcsolódtak a magyar dalkultúra szolgálatába, hogy csodálatos dalaink szeretetét ápolják és terjeszték.

És a kömlői dalárda csakhamar kívánkozott falujából. Érezte, hogy már versenyre is kiállhat. Egymásután aratta a diadalt *Egerben*, *Miskolcon* és az országos dalosversenyen, ahol ezek az egyszerű napszamos, gazda, iparos és földmives emberek dala első helyre küzdötte fel magát.

Vasárnap, október hó elsején, volt a nagy nap. A diszes győzelmi serleg átadásának ünnepe. És erre megmozdult a vidék, a megye, a járás, még a főváros is, hogy ott legyen a magyar dal győzelmi napján. Több-ezernyi sokaság szorongott a templomban, ahol vitéz *Subik* Károly apátkanonok, az egri egyházmegye erőskezü irányítója és az ősz főpásztor jobbkeze, Isten áldását esdette le a dalárda győnyörű új zászlójára. Majd hazafias lélektől áthatva, azt mondta, hogy a dal Isten simogatása; nem egyéb, mint magyar tragédia, amely kifejezi ennek a nemzetnek minden örömét, reményét és szenvedését. A dalárda fokmérője a nép összetartásának, fegyelmességének és műveltségének, ezért hintjük tele falvainkat daloló emberekkel.

A lélekbe markoló szavak után *Bollák* Sándor kispapja-elnök beszélt — Nem vagyok a cifra szavak embere — mondotta — én a föld esztergályosa vagyok. Célunk a dal művelésén kívül a magyar lelkek összekapcsolása, az embernek emberhez való vezetése.

Nagyszerű kispapjainak segítségével megrázták a tömeg lelkét, mely lelkes közbeszólásokkal szakította meg az elnököt.

Dr. Nagy Péterné, aki Mayer János, a kerület szeretett képviselőjének feleségét helyettesítette a zászlóanyai tisztásban, lendületes szavakkal adta át az új zászlót a dalárduknak.

Az ünnepség kimagasló pontja volt

Mayer János ny. miniszternek, a Faluszövetség elnökének beszéde. Mayer János szünni nem akaró ünneplés közepette mondotta:

— A magyar történelem gondokból van szövés és bár gondrügyek fakadnak a falu fáján, mégis úgy érzem, hogy legyünk daloló magyarok. Dallal városokat építettek és romboltak le. A dal nem ismer határt, mert repül a trianoni határokon túl, oda, ahol a magyar szívek csak titokban dobognak. *Daloljon a magyar mezők népe és akkor megpróbáltatásunkat is könnyebben viseljük el.*

Mayer János beszédét hosszas el-

jenzéssel köszöntötte a nép, amely áhitatos lélekkel hallgatta.

Azután *Frühwirth* Mátyás országgyűlési képviselő hangsúlyozta, hogy a dal egy nagy nemzetpolitikai eszköz, mert nagyszerű erő van benne. Nemzetközi nyelv, amely a trianoni határokon át nekünk dolgozik. Végezetül *Müller* Jenő plébános zárta le az ünnepséget, majd a vendégdalárdák szebbnél szebb énekszámokkal gyönyörködtették a falu népét, amely sokáig együtt volt a magyar dal ünnepén a hevesmegyei Kömlő községben, ünnepelve *Nemes* Jánost, aki lelke, vezetője, megszervezője a győztes földmives-dalárduknak...

És körükből azzal a tudattal jöttünk haza, hogy érik a magyar vetés, mert erőskezü emberek és az Isten lelke plántálja. **Szekeres László.**

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

Közeledik a fűtés ideje, ami a háziasszonyoknak oly sok gondot és bosszúságot okoz.

Sok bánatot okoz a háziasszonyoknak, ha a sütő nem süt rendesen, a tészta benne vagy elég, vagy sületlen marad. Meg kell ilyenkor vizsgáltani a takaréktűzhelyt és a hibákat kijavítani. Lehet, hogy átégett a sütődob, az ajtó rosszul záródnak, vagy a megrepedt falazaton hideg levegő szívódik be és elvonja a tűzhely melegét. Így sok tüzelőanyagot pazarolhatunk el hiába.

A lakóhelyiségek fűtésére vasvagy cserépkályhát szoktunk használni. A vaskályhák közül legismertebb az öntöttvasból készült karikákályha és a Meidinger rendszerű, amely kettős lemezköpennyel van ellátva. A két lemez közti levegő megmelegszik s így a kályha nem hül ki oly hirtelen, mint az egyaknás, karikás kályha. Előnye a vaskályhának az, hogy gyorsan felmelegíthető, hátránya azonban, hogy megpörköli, kiszáritja a levegőt és nem tartja a meleget. A cserépkályha lassan melegszik át, de a meleget sokáig megtartja.

A cserépkályhák meglehetősen gondozást igényelnek, ha azt akarjuk, hogy meleget is termeljenek, nemcsak salakot. A gyengébben megépített kályhákat minden három-négy évben át kell rakatni. A legtöbb cserépkályha nem bírja el a széntüzeléssel járó, hirtelen emelkedő hőmérsékletet, csempéi meglazulnak, megrepedeznek, a vékony rostélyok hamarosan elégnak, az ajtók elhajlanak, úgy hogy a hézagokon át sok haszontalan levegő kerül a tűz fölé, ami a kályha fűtőképességét erősen rontja.

Bármilyen szénrel fűtünk is, legelső dolgunk legyen, hogy a gyengén épített vagy rossz karban levő cse-

répkályhát hozzáértő szakemberrel átrakassuk. Az ilyen jól átépített kályha hazai szénrel és brikettel is gazdaságosan fűthető és az átrakás költsége a megtakarított szénmennyiség árából már az első télen megtérül.

A tüzelés helyes módja az, hogy rárakás előtt a hamut lekotorjuk, az izzó salakot a tüzelőtér oldalához toljuk, hogy a rostély közepe szabadon legyen. A friss szenet azután nem az izzó szénre, hanem a rostély első részére szórjuk. Az izzó szénre azért nem szabad rádobni friss adagot, mert az a hirtelen fejlődő melegben nedvességét elveszti és éghető gázok szabadulnak ki belőle. Különösen ha szénport dobunk erős tüzre, a gázkifejlődés olyan heves, hogy az éghető gázok a nyitott ajtón kiáramolva, meggyulladnak és lángkicsapódást okozhatnak.

Ételreceptek

Kelkáposzta-leves. Világos rántást készítünk, vízzel felöntjük, felfőzzük és beleadunk fél kiló megtisztított, felszeletelt kelkáposztát. Tálaláskor egy kanál tejfelt adunk hozzá, melybe egy tojássárgáját kevertünk el.

Töltött rostélyos. Egy kiló rostélyost kicsontozva felszeletelünk, kiverjük, megszózzuk. Minden szeletre egy evőkanál töltelékkel töve, felgöngyöljük, összevarrjuk és hagymás zsírban puhára pároljuk. Töltelék: A szeletekről leeső husdarabkákat megdarálva összekeverjük 10 deka puhára főtt rizsszel, 5 deka főtt, apróra vágott szárított gombával, 2 egész nyers tojással, kevés sózott szalonnával, reszelt hagymával. Petrezselyemzöldet, törött borsot, sót is adunk bele, tálaláskor pedig a peccenyéhez másfél deci tejfelt öntünk.

Sonkás tészta. Fél kiló lisztből két tojással kemény tésztát gyurunk. A tésztát két levélben nyújtjuk ki. Kockára vágva kifőzzük, zsírba kiszedjük, rászórnak 20 deka darált sonkát és tálalás előtt egy kanál tejfellel ízesítjük.

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1933 OKTÓBER 8—14.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap

8

8.15: Hírek. **8.30:** Az Országos Katolikus Nagygyűlés megnyitó istentiszteletének közvetítése a Belvárosi Plébániatemplomból. A szentbeszédet Kovács Sándor kecskeméti apátplébános, főesperes mondja. **10.35:** Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás üdvözlő szavai az Országos Katolikus Nagygyűlés közönségéhez. **11.15:** Unitárius istentisztelet. Imádkozik Józán Miklós püspöki vikárius. **Utána:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **Majd:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; operarészletek. **2:** Gramofonlemez. **3:** A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. Konkoly-Thege Sándor dr., az OMGE főtitkára: „Állattenyésztésünk versenyképességének fokozása.” **3.45:** Időjelzés, időjárásjelentés. **3.50:** „Sárközi bokréta.” Helyszíni közvetítés a „Faluszövetség” szekszárdi kiállításáról. Vezető Paulini Béla. **4.40:** Kéler Dénes előadása: „Ha tüzet kongznak.” **5:** Szalonzene; szórakoztató zene. **6:** Bodán Margit, Cselényi József, Magyar Imre és cigányzenekara magyar nótadélutánja. **7:** „A veszprémi özvegy két fia.” Pekár Gyula elbeszélése. **7.30:** Szatmári Tibor zongorázik. **8.10:** Sporteredmények. **8.25:** Operettelőadás a Studióból. „A kék mazur.” Operett 2 felvonásban, 3 képből. Írták Stein Leó és Jenbach Béla. Zenéjét szerette Lehár Ferenc. Rendező Kiss Ferenc. **Utána kb. 10.45:** Időjelzés, hírek. **Majd:** Len Baker jazz zenekara, Vajda Károly énekszámával.

Hétfő

9

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Péteri-Takács József egykori oktatásai. 2. Tíz perc a méhes körül. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Géczy-Fazekas Klára zongorázik. Hajdu Imre énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Kb. 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Mándits - szalonzene. **2.45:** Hírek, élelmiszerárak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákfelőrája: „Zeppelin gróf győzelme.” **4:** Asszonyok tanácsadója. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „A turistabalesetek.” Dalmady Zoltán előadása. **5.30:** Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara; szórakoztató zene. **6.30:** Német nyelvoktatás. **7:** Koncz János hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. **7.35:** „Pál és Idália.” Szöllőssy Zsigmond elbeszélése. **8.10:** Burián Károly emlékhangverseny. **9:** Időjelzés, hírek. **9.20:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; komoly zene-művek. **10.20:** Időjárásjelentés. **10.25:** Csorba Dezső cigányzenekara. **Közben 11:** Báró Wimpffen Iván franciayelvű

előadása: „Magyarország a külföldi sajtó tükrében.”

Kedd

10

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Utazás a Harzban. (Heine utileveiből). 2. Vitézi ének. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Ifj. Suki Tóni cigányzenekara. Körülbelül: **12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Az 1. honvédegyalozred zenekara; szórakoztató zene. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** Gyökössy Endre ifjúsági előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „A londoni szezon”. Irta: Hegedüs Ádám dr. **5.30:** Gramofonlemez. **6.25:** „A világ, az anyag és az atom”. Párbeszéd Lambrecht Kálmán és Zechmeister László között. **7:** Francia nyelvoktatás. **7.25:** Az Operaház megnyitó előadásának közvetítése. „Hunyadi László”. Dalmi 4 felvonásban. Szövegét írta Egressy Béni, Átdolgozta Lányi Viktor. Zenéjét szerette Erkel Ferenc. **A II. felv. után:** Időjelzés, hírek. **Az előadás után:** Időjárásjelentés. **Majd:** Horváth Rezső cigányzenekara, László Imre énekszámával. **Közben 11:** Dr. Ernst Häckel németnyelvű előadása: „Ungarn in Herbst”.

Szerda

11

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Beniczky Péter „szentelt” vitéz magyar rigmusai. 2. Szabadtéri társasjátékok. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Gróh Klára hegedül, Pál Ilonka énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Körülbelül 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Gramofonlemez. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákfelőrája. „Mindnyájunkat érhet baleset”. **4:** „Miért, melyik életkorban s hogyan tanuljunk idegen nyelveket”. Gonda Lili dr. előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „Asszonygondok”. — „Amerre a nő megy...” Ádám Éva előadása. **5.30:** K. Comensoli Mária zongorázik. **6:** „A jó reklám”. Forbáth László előadása. **6.30:** Budapesti Hangverseny Zenekar; operett-részletek és táncok. **Közben 7.10:** „A turistaság”. Dr. Zsitvay Tibor előadása. **8:** „Dani bá” a világ közepén”. Előadja Hosszu Zoltán és Eszenyi Olga. **9:** Időjelzés, hírek. **9.15:** Lortzing: „Cár és ács” c. operájának rövid operafelvétel gramofonlemez. **10:** Időjárásjelentés. **Majd:** Guttenberg György jazz zenekara és Veres Lajos cigányzenekara, Kalmár Pál énekszámával.

Csütörtök

12

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Magyar városok; Kecskemét. 2. Ételreceptek. (Felol-

vasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Szervánzky-szalonzene. **Kb. 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Országos Postászenekar; szórakoztató zene. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** „Hát így történt.” Tutsek Anna ifjúsági előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. Prack László dr. m. kir. gazdasági akadémiai r. tanár: „A mezőgazdaság termelési költségeinek csökkentése.” **5.30:** Bura Károly cigányzenekara. **6.30:** Angol nyelvoktatás. **7:** Csuka Béla gondolkázik, Szende Ferenc énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **8:** Színműelőadás a studióból. „Az elcserélt ember.” Színmű 3 felvonásban. Írta Bónyi Adorján. Rendező Odrý Árpád. **Utána kb. 10:** Időjelzés, időjárásjelentés; hírek. **10.15:** Bertha István szalonzene. **11.30:** Magyar Imre cigányzenekara.

Péntek

13

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Időszerű anyag. 2. Apró háztartási tanácsok. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Az államrendőrség zenekara; szórakoztató zene. **Kb. 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Ifj. Sovánka Nándor cigányzenekara. **2.45:** Hírek, élelmiszerárak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákfelőrája. „A kis fecske nagy utja.” **4:** „Őszi munkák a virágoskertben.” Kerekes Lajos dr. előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** Munkásfélóra. **5.30:** Jámbor Ágnes zongorázik. **6:** Gyorsírótanfolyam. **6.30:** A Magyarországi Mintakészítők Dalkara és a Budapesti Könyvnyomdászok Dalköre. **7.15:** „Barátaim.” Kosztolányi Dezső elbeszélése. **7.45:** A Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekara; szórakoztató zene. **9:** A rádió külügyi negyedőrája. **9.15:** A Waldbauer-Kerpely vonósöttes kamarazeneestje. **10.15:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **10.30:** Marcel Journet gramofonlemez. **11.10:** Bura Sándor cigányzenekara.

Szombat

14

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. A vallomás. 2. Vidám kaszárnyatörténetek. (Katonaadomák). (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Gramofonlemez. Körülbelül **12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Budapesti Hangversenyzenekar; szórakoztató zene. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** A „Rádióélet” meseórája. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** A Szociális Missziótársulat előadása. **5.30:** Budapesti Koncert Szalonzene. **6.30:** Mit fizen a rádió. **7:** Szücs László dalokat énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **7.45:** „Forgóhinta”. (Tarká-est). Rendező Köpeczi-Bóecz Lajos. **9.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **10:** Pogány Dezső jazz-zenekara. **11:** Debreceni Kiss Lajos cigányzenekara.

**Merénylefelel követtek
el Dollfuss osztrák
kancellár ellen**

Október hó 3-án, délután fél 3 óra tájban Dollfuss dr. osztrák szövetségi kancellár ellen, amint éppen a keresztényszocialista párt vezetőségi ülése után el akart távozni a bécsi országháza épületéből, merényletet követtek el, amely szerencsére nem sikerült. A 25 éves Bertil nevű tettet, aki közvetlen közelből egy 8 milliméteres revolverből kétszer lőtt rá az osztrák szövetségi kancellárra, azonnal letartóztatták. A tettes három éven át 1933 májusáig a véderő tagja volt.

A kancellár a merénylet után nyomban a mentőállomásra ment, ahol orvosi kezelésbe vették. A sebészeti klinikán megvizsgálták Dollfuss dr. osztrák szövetségi kancellárt és megállapították, hogy jobb felső karjának belső oldalán lövéstől származó sérülés van. Négy centiméter hosszú, a bőr alatt haladó löcsatorna állapítható meg. Csontokat, vagy véredényeket és idegeket nem ért a lövés. Baloldalon, a sziv felett, borsérülés van, amely egy félrepatant lövésre vezethető vissza. A sziv vagy a tüdő nem sérült meg. A sérülések könnyű természetűek. A sebeket bekötötték, s a sérült befecskenedést kapott mezei ellen. A beteg általános állapota jó.

A szövetségi kancellár ezután lakására ment, ahol házilag ápolják. A hivatalos ügyeket ő maga akarja tovább intézni és valószínű, hogy néhány napon belül már a szövetségi kancellári hivatalban dolgozhat.

A merénylet óriási megdöbbenést és felháborodást keltett Ausztriában, majd pedig öröm és megkönnyebbülés lett urrá az embereken a merénylet sikertelensége fölött. A házakat Bécsben több helyen fellobogózták. Dollfuss osztrák szövetségi kancellár lakása előtt óriási közönség hullámozott éltetve a kancellárt.

Gömbös Gyula miniszterelnök táviratban üdvözölte Dollfuss kancellárt. A merénylő azt vallotta, hogy tetével mostohaatyjára, Günther Raymond íróra akarta felhívni a figyelmet. Politikai tevékenységet nem fejtett ki.

Dollfuss osztrák szövetségi kancellár a merénylet után néhány órával a bécsi rádióban beszédet mondott és maga nyugtatta meg a lakosságot.

Gőzös a zátonyon

Egy angol gőzöst a vihar a partra vetett és emberi erővel nem tudták visszalökni a vízbe.

H I R E K

„Hiszek Magyarország feltámadásában“ angol ajkon

Crowford angol őrnagy, képviselő, a Magyarországra ellátogató angol képviselőcsoport megszervezője, szeptember hó 29-én a rádió útján intézett bucsuszózatot Magyarországi közönségéhez és egyszermind felhívta az angol rádióhallgatók figyelmét a trianoni ígában görnyedő Magyarország nagy kérdéseire. Crowford őrnagy előadásában hangsúlyozta, hogy valamennyien meggyőződtek Magyarország súlyos megpróbáltatásairól és szenvedéseiről és mélyeséges csodálattal adóztak annak az erőnek és bátorságnak, mellyel a magyar nemzet szembeszállt a balsorsral. Őszinte imádságuk, hogy az angol és a magyar nép között mind erősebb legyen a kapcsolat és melegebb az egymás iránt való jóérzés. Crowford őrnagy előadása végén magyarul ezt kiáltotta a mikrofonba: „Hiszek Magyarországi feltámadásában!“

Perczel Béla lett az új tolnamegyei alispán. Tolna vármegye közönségének igen nagy érdeklődése mellett folyt le a múlt héten Szekszárdon az alispánválasztó közgyűlés, amelyen a néhai Szévald Oszkár halálával meg-

üresedett alispáni széket kellett betölteni. A kijelölő választmány megválasztása után áttértek az új alispán megválasztására. Perczel Béla 212, Haypál Sándor dr. pedig 115 szavazatot kapott, tehát az alispánválasztó közgyűlés Perczel Béla dr.-t választotta alispánná. Vármegyei főjegyzővé Schulteiss Rezső tiszteletbeli főjegyzőt, tassi főszolgabíróvá pedig Becker János dr.-t választották meg.

Nagy remények. A szerencse csak azok mellé szegődik, akik bíznak benne. A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett is megvan az alkalom ahhoz, hogy életét szerencsésen rövbe vezesse. Az emberek érdeklődése odafordul, ahol csekély befektetéssel esetleg nagy vagyonhoz juthatnak. Ebben legjobb segítőtárs a Török-bankház. Kisérlelje meg Ön is szerencsésjét és vásároljon sorsjegyet a nem sokára kezdődő 31. m. kir. osztálysorsjáték huzásaira a szerencsésjéről közismert Török-bankházban (Budapest, IV., Szervita-tér 3.), mely boldog jövőjének alapköve lehet. Hivatlos I. osztályu sorsjegyárak: Egész sorsjegy 24.—, fél sorsjegy 12.—, negyed sorsjegy 6.— pengő.

Eldöntetlen eredményt értek el a magyar labdarugók Bécsben. Október hó elsején zajlott le Bécsben a magyar-osztrák válogatott labdarugómérkőzés 60.000 főnyi közönség előtt. A mérkőzés 2:2 arányu eldöntetlen eredménnyel ért véget, mely a magyar csapat részéről szinte győzelemnek illik be.

Kisgazda-lovassünnep Tatatóvároson. Tatatóvároson az elmúlt héten kisgazda-lovassünnepet rendeztek, amelyen Tata és környékének kisgazdái tömeges felvonulással, kocsiversenyyel és lovasversenyyel vettek részt. Az ügétőpályán rendezett ünnepen képviselve volt a vármegye, az Esterházy-uradalom, a Mezőgazdasági Kamara, megjelent továbbá számos kisgazda és több ismert urlovas. A legtöbb díjat a tatati kisgazdák nyerték.

Gyöngyöt vág a...

Gyöngyöt vág a tiszta bor a pohárba,
Lángragyul a lelkem tőle, ha látja,
Fogjátok meg, fogjátok meg a pohárt,
Igyunk, igyunk, igyunk, igyunk
igyunk hát!

Minden rendes embernek van barátja,
A bor pedig a barátság virága.
Fogjátok meg, fogjátok meg a pohárt,
Igyunk, igyunk, igyunk, igyunk,
igyunk hát!

Nincs is igaz embervoltuk azoknak,
Akik még csak mulatni sem mulatnak.
Fogjátok meg, fogjátok meg a pohárt,
Igyunk, igyunk, igyunk, igyunk,
igyunk hát!

Irta: BÜI JÁNOS (Kocs).

**Kolauch-faiskola (Szeged)
nagyválasztéku és elsőrendű
növényanyaggal szolgál.**

PÁSZTORTÜZ

Zajti Ferenc, az indiai kutató tudós

A magyar őseredet kutatását illetőleg Zajti Ferenc felszentelt református pap, a székesfővárosi könyvtár keleti osztályának tudós létesítője és vezetője az, aki a volt nagyenyedi diák, Körösi-Csoma Sándor nyomdokait követvén, — több európai és több keleti ősnyelv tudásával, a világ minden nyelvén írott tenger-sok forrásmű ösmerésével, idevonatkozó könyvek, folyóiratok, diplomák, kéziratok, képek, rajzok, érmek, stb. gyűjtésével, a régés messze Indiában, az ősz Ázsia-anyánk titokzatos, szent földjein és a feledés homályfátyolába burkolt csodás rokonnépek között keresi anyabölcsönket, magyar létünk, magyar ősmultunk gyökerezéseit... Odakint India legműveltebbjei már ősmérlik, nagyraértékelik Zajtit és korszakos felfedező kutatásait, s amidőn pár év előtt csodálatos nagy tudásaival felfegyverkezve, hosszabb ideig kint Indiában, a szent Kelet óriás földjén és számlálhatatlan népei között kutató és gyűjtő utakon járt, a fejedelmek, a tudósok, a vezetők és a nép mindenütt megértőleg, meleg szeretettel fogadták a magyar testvért. Nagyhatású előadásaival a közös multnak és a vér és a lélek szerinti eredetnek hódító távlatait tárta fel előttünk ott a helyszínen is felfedezett és ezer esztendő óta fennmaradt és szent élő bizonyosságokkal... Ó, nemcsak a nagy hun fejedelmek márványpalotái, templomai romjairól olvasta le a letörölhetetlen jelbetűket. Ó, nemcsak az elvadult temetők ősi sírjaiból idézte fel és élő az ihletést, a régi fegyver, ruhasujtás, kapufélfaragás, a festmény, a beszédek szókinése, gondolkodásuk, hagyományaik, jellemük, muzsikájuk dallama, szokásaik, hely- és családi nevük, stb., mind, mind a mi nemes, tudós Zajti Ferenc testvérünk cáfolhatatlan bizonyosságaiáé, meggyőző érveivé kovácsolták, amidőn felfedezett ott „magyar” nevű tartományt és népet, s barátkozott falvakban és tanyákon az ősi fekete és fehér hun-ivadékokkal...

Nem az én feladatomban itt Zajti tudományos működését felülbírálni, én csupán figyelmeteket kívánok felhívni Zajtinkra; mert szintén azok közé a nagy elméink közé tartozik, akik — a ősök szellemét is segítségül híván, a királyi magyar nép sok ezeréves nagy multját ásonymról-ásonymróra profétikus erővel feltárván — nem engedik, hogy minket a hitványabbak elevezen eltemessenek, akár pedig rabszolgasorsban tartanak még további időtlen-időkig... Vajha azonban már odáig jutnánk,

Zajti Ferenc

hogymultunkra büszkén és elhivatásunkra rendíthetetlen erős hittel, ősmérni, becsülni, szeretni, követni tudnánk a mi lelkünkben leledzett, Zajti Ferenchez hasonlatos tudósainkat. S nem az édesen hazudozók után indulnánk, minduntalan a mérgezett írássok és művészetek csalóka halálmezőjén! MÓRICZ PÁL.

Boldog voltam...

Szöke-piros, kékszemű lány,
Mosolygott reám,
Egy viritó, júliusi,
Nyári délután.

Amire már régen vártam,
Most már elnyerém:
Rám mosolygott szemével
S boldog voltam én.

Néhány percig mellettem ült
Ez a bájos lány,
S azt gondoltam mennyben vagyok
Egy angyallal tán.

Ha már ez is ily boldoggá
Teszi szívemet,
Mit érzek én akkor majd, ha
Csókol engemet! . . .

Irtá: TÓTH BENKŐ SÁNDOR
(Zalasabar.)

Az emberek élete összekapcsolódik a határtalan vágyódással egy jobb és szebb jövő iránt. Minden alkalmat fel kell tehát használnunk, amellyel magunkon segíthetünk. Ilyen alkalom most az osztálysorsjáték, mely október 14-én kezdődik. A rossz viszonyok dacára önmagunk és családjunk érdekében cselekszünk, ha vesztünk egy sorsjegyet akármelyik hivatalos főárusítónál, mert ezáltal megszereztük a reménységet, hogy máról holnapra vagyonosak és boldogak lehessünk. Minden csak a szeren-

A budapesti rádió műsorának közlését mai számunktól kezdve nem a megszokott zöldszinű mellékleten kapják olvasóink, hanem a lap hátsó oldalán elhelyezve. Fel kellett hagyunk, a műsorközlésnek ezzel a rendszerével, mert tetemes költségbe került és a lap árának felére való csökkentése után ki kellett küszöbölünk ezt a teherterét is. A rádió-műsornak a lapban való közlése azzal a következménnyel járt, hogy a VASÁRNAP példányainak szétküldését kénytelenek voltunk csütörtökről péntekre tolni. Olvasóink tehát a jövőben egy nappal később kapják meg a lapot, mint eddig. Ha azonban úgy látnók, hogy a szétküldésnek ez a rendszere nem válik be, úgy meg fogjuk keresni a javítás módját. Kérjük olvasóinkat, hogy fenti közlésünket megértéssel szíveskedjenek tudomásul venni.

csétől függ! A sorsjegyek ára: $\frac{1}{8} = 3$, $\frac{1}{4} = 6$, $\frac{1}{2} = 12$, egész = 24 pengő. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyeresési esélye!

A csurgói ifjuság kérelme. Csurgó somogy megyei nagyközség már évekkel ezelőtt kijelölte a telket katolikus templom részére. A reálgimnázium diákjai s a többi iskolák tanulói a telken ifjusági templomot szeretnének építeni, mert a plébániatemplom messze van az iskolától. Az ifjusági templomra a téglagyűjtést az óvodások kezdték meg és az első 5000 téglát ártak ők játszották össze szindarabokkal. A csurgói diákok azzal a kérelem fordulnak azokhoz, akik a gimnáziumot, vagy a tanítóképzőt Csurgón végezték, hogy adományokkal járuljanak hozzá az ifjusági templom megépítéséhez. A kegyes adományokat „Jézus Szíve Templomépítő Bizottság” Somogy-Csurgó kell küldeni.

Az új magassági repülőrekord: 13.800 méter. Le Moine francia pilóta új magassági világrekordot állított föl, sikerült ugyanis 13.800 méter magasságot elérnie repülőgépevel. Reggel szállt fel és a késő délutáni órákban tért vissza. A vakmerő pilóta elmondta, hogy borzalmas volt a mintegy 60 fokos hőmérsékletsökkenés. Oxigénnel fűtött légzőkészüléke tökéletesen működött, lélegzeni is elég jól tudott, csak a szeme fájt borzasztóan és a szőszoros értelmében befagyott, mert ebben a nagy magasságban nem lehet szemüveget hordani.

Félmillió pengős orvosi tiszteletdíj. A világ legrágább operációját hajtották végre az elmúlt héten Delhi városában a nepali maharadzsa leányán. A maharadzsa a múlt hét végén táviratot küldött Londonba, hogy azonnal jöjjön két kiváló nőorvos ápolókkal és megfelelő műszerekkel repülőgépen Delhibe, mert a leányát sürgősen meg kell operálni. Az orvosok külön repülőgépet béreltek és három nap alatt meg is érkeztek Karachee-ba. Az uti-költség és az operáció költségei harmincezer font sterlinget tesznek ki, ami több mint félmillió pengő.

GAZDATUDÓSÍTÓ

Decemberben lesz a nemzetközi baromfi-kiállítás.

A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete idei nemzetközi baromfi-kiállítását a földművelésügyi kormány és az országos gazdatársadalmi intézmények támogatásával december 6-tól 11-ig rendezi meg az országos tenyésztés- és haszonállattartás-telepen, Budapesten. A kiállítással kapcsolatosan ötnapos baromfitenyésztési tanfolyamot, háztartási kiállítást és karácsonyi vásárt rendeznek.

A kertészeti és gyümölcskiállítás.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület és a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete által Budapesten, az Iparcsarnokban rendezett ezidei nagyszabású gyümölcs- és virágkiállítást Kállay Miklós földművelésügyi miniszter nyitotta meg szeptember hó 30-án. Gyümörcy György főispán, mint a Gyümölcstermelők Országos Egyesületének elnöke, üdvözölte a földművelésügyi minisztert. Széchenyi Károly gróf az Országos Kertészeti Egyesület üdvözlését tolmácsolta. Kállay Miklós válaszában azt fejtette, hogy a gyümölcstermelés és a virágtermesztés rendkívül hasznos nemzetgazdasági szempontból, egyrészt, mert száz- és százezer embernek nyújt kenyeret, de külföldi vonatkozásban is nagyjelentőségű, mert piacot teremt a magyar árunak és jövedelmet biztosít a magyar földet művelőknek. Ezután a miniszter megnyitotta a nagyszabású kiállítást.

Bor- és gyümölcskiállítás Egerben.

Az egeri hét, mely alatt bor- és gyümölcskiállításra, országos bogyúlésre és ünnepi látványosságokra kerül sor, október 15-én kezdődik. Az ünnepségek fővédnöke Szirmecsnányi Lajos dr. egeri érsek, Kállay Miklós földművelésügyi és Fabinji Tihamér kereskedelemügyi miniszter.

Arany- és ezüstpénzek ára

Ezüstpénzek: Egy darab egykoronás 27½ fillér; kétkoronás 55 fillér; ötkoronás 1 pengő 46 fillér; régi egyforintos 76 fillér.

Aranypénzek: Egy darab huszkoronás arany 32 pengő; tízkoronás arany 15 pengő 50 fillér; Napoleon-arany 31 pengő 95 fillér.

14 karátos törtarany (gyűrű, fülbevaló, karperec, nyaklánc, stb.) grammonként 2 pengő 87 fillér.

Színarany kilogrammja 51 pengő 55 fillér

Szinezüst kilogrammja 70 pengő.

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. Valamely község önkormányzatába, belügyeibe a képviselőtestületen kívül belevetkezhet-e más felettes hatóság? 2. Az iskolásoknak joga van-e iskoládot beszélni és különösen joga van-e több százalékot szedni, mint amennyit a képviselőtestület megszavazott? 3. Kételes-e az iskolások a beszédett iskolai pártalóról és a beszédett iskolapárti összegekről elszámolni? (T. B. S., Zalazabár). — **Felelet:** 1. Igen. 2. Igen, de természetesen csak annyit, amennyit megszavaztatott. 3. Igen s amennyiben az elszámolást felszólítás dacára sem adja meg, úgy a

főszolgabírói hivatalnál kell vizsgálatot kérni. Általában a község lakóinak az érdeke, hogy az egyházközség megalakuljon, mert így az egyházközség az iskolások helyébe lép, újabb terhet ez nem jelent s a község lakói az egyházközség vezetőségében helyet foglalva, szavukat itt is érvényesíthetik.

Kérdés: 1930. évben két hold földet béreltem hat évre, a bért buzában fizettem, de azóta bolettát sohasem kaptam, a bérbeadótól. Jogom van-e visszakövetelni? (Cs. S., 2143., Szőreg). — **Felelet:** A rendeletek értelmében a boletta fele a bérlőt, a bérbeadót illeti meg, így Önnek a boletta feléhez van jussa.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Hj. Zs. V. J., Nagyigmánd. Előfizetése 1934 január 31-ig rendezve van. — K. J., Kistelek. Kérését teljesítjük.

T R É F Á K

Az analfabéta.

János bácsi elmegy a szemorvoshoz. Az orvos odaállítja tíz lépésnyire egy teleirt táblához.

— El tudja olvasni?

— Nem — feleli János bácsi.

Az orvos ad neki egy szemüveget.

— Hát most?

— Most sem.

Kap egy erősebb szemüveget és öt lépésről kell kiböngésznie az ákombákomokat.

Most el tudja olvasni?

— Nem — mondja konokul János bácsi.

Az orvos dühös lesz. A legerősebb szemüveget adja neki és egészen odanyomja őt a táblához.

— Most aztán csak el tudja olvasni?

— Nézze, doktor ur, maga macerálhat itt engem, ameddig akar, én mégis analfabéta vagyok.

A Szegedi György dinnyéi.

Szegedi György Kecskemét városnak volt szeretett gazdasági tanácsnoka és mint dinnyetermelő is híres volt; tehát ösmerősei közül sokan hozzáfordultak dinnyemagért. Ilyenkor a legtöbbnek azt mondta:

— Most másfajta magom nincsen, hanem ez is igen jófajta!

És átadott egy-egy „kansám“ feliratu dinnyemag-csomagot. Csak később jöttek rá, hogy milyenféle fajtájú ez a „kansám“, amikor valaki visszafelé elolvasta ezt a rejtélyes szót. Gyuri bácsi ugyanis megfordítva ráírta az ajándékdinnyemag-csomagokra, „másnak“ s ezzel és így megkülönböztette azoktól, amelyeket a maga részére félre tett.

Aranydollár,

és fontra szóló zálogleveleket, kötvényeket, fixkamatozású papirokat pengő ellenében vesz és elad Barna-bank, V., Nádor-utca 26. Telefon: 213—16., 104—67.

Az anyanyelv.

— Mondd, fiam, miért hívjuk azt a nyelvet, melyet otthon beszélünk, anyanyelvnek?

— Mert otthon a mama beszél leg-többet.

(Beküldte Tarr János Egerágról.)

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

elfogad A T

(Beküldte ifj. Kántor Albert Dögéről.)

2. Pótlórejtvény.

— ár
— r
— ó
— r
ár
— lom

(Beküldte Takács Andrásné Kecéről.)

3. Szórejtvény.

zuzmó cigány pestis
(-a)

(Beküldte Farkas László Sárosvól.)

4. Számrejtvény.

1, 2, 10, 13, 24; férfínév,
3, 6, 19; kondér.
5, 12, 23, 20; házon van.
35, 36, 34, 8, 26; lekaszált fű.
32, 37, 30, 17; vásárlóeszköz.
7, 29, 18, 27; nincs benne semmi.
16, 9, 22, 33; két magzat neve.
25, 31, 4, 21; Szent István pogány neve.
39, 38, 14; a munkához szükséges.
15, 28, 11; a seb . . .

(Beküldte Németh Emmy Rácalmásról.)

5. Szórejtvény.

A 12 óra

(Beküldte Szűcs János Perecedről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 44-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények helyes megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az el-késve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 38-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése: 1. Szórejtvény: **Vak katona.** 2. Pontrejtvény: **Magyar vagyok, magyarnak születtem.** 3. Szórejtvény: **Számfelelti.** 4. Szórejtvény: **Mindegy-szemig.** 5. Szórejtvény: **Társaság.**

Megejtették: Dunavecsei Hangya, Szőke József, Vargha Anna, Farkas Sándor, Dobai Gábor, Szűcs Ferenc, Kárász Emmy, Kovács Péter, Sós Károly, Nagy János, László Irénke és Husztig Zoltán.

Jutalomkönyvet nyertek: Kovács Péter (Hajlábösszörmény) és László Irénke (Budapest).

A 39-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY * ANGOL BÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (44)

— Lehetetlen, hogy ön ezt tudná, teljes lehetetlen.

— És mégis tudom. Ugy, ugy, kedves barátom, minden ember életének megvan a maga titka. De ne beszéljünk többé önről. Beszéljünk inkább a külpolitikáról. Beszéljünk arról a katasztrófáról, melynek bekövetkeztétől úgy félnék és amelynek közeli bekövetkeztében a professzor a maga részéről törhetetlenül hisz. Mikor megkérdeztem, hogy mire alapítja ezt a félmét, azt mondotta: „Tisztelendő atyám, hat ellenséges hadtestet mozgósítottak...”

A kardinális mélyen a szemébe nézett a főszerkesztőnek és ismételte:

— Hat ellenséges hadtestet mozgósítottak.

Brehm doktor újból felkapta tollát és jegyzeteket csinált.

— Ehhez jön még, hogy egy ellenséges hadihajóraj haladt el a határunk közelében.

A főszerkesztő felemelkedett, mintha valami ütés ellen akarna védekezni, de ismét visszarogyott székébe. Ugy meredt rá a kardinálisra, mintha az örült volna.

— Valóban? — kérdezte száraz, ideges nevetéssel.

— Igen.

— De honnan tudja...

Gonosz dolyf lángja lövelt ki egy pillanatra a kardinális sárga szeméből, úgy, hogy a főszerkesztő hátán hideg borzongás futott végig.

— Bocsánat, főtisztelendő atyám, én jól tudom, hogy Jézus Társasága egyik fejének szavaiiban nem szabad kételkednem, de...

Belsőleg azonban borzalommal gondolta:

— Az ellenséges ország királynőjének vagy a gyóntatója.

És a pap, mintha olvasott volna az előtte ülő gondolataiban, folytatta:

— A Szent Atya, mikor legutóbb áldását adta rám, beszélt önről. Legkedvesebb fiának nevezte önt és azt mondotta, reméli, hogy fel fogja őt keresni, ha legközelebb Rómába megy.

— Sietni fogok lábaihoz vetni magam, — mondotta boldogan a főszerkesztő.

De fejében kavargtak a gondo-

latok. Az Isten szerelmére, mi ez, amit a Szent Atya Rómában megáldott? És miért?... Hogyan?...

A kardinális most felállott és a főszerkesztő az ajtóig kísérte.

— Mikor hozzuk a cikket?

— Értesítést fog kapni.

— Amint parancsolja.

— És mit gondol, atyám, mi lesz ennek a következménye?

— Az egész világ távirógépei gyorsan működésbe jönnek.

— És azután?

— Egész Európa és Amerika mozgósít, ha a hír valóságáról meggyőződnek.

— És is azt hiszem, — felelte a kardinális.

A főszerkesztő meghajolt, a kardinális üdvözölte és kifelé indult. Az ajtóban még visszafordult:

— Ah, majd elfelejtettem, Brehm doktor: úgy találom, hogy ujságjában könnyedebb hangok is vegyülhetnének. Hozzon valamivel többet színházakról, balett-ről. Mert különben azzal gyanúsítják meg, hogy az egyháziakhoz pártolt át, ez pedig pompás politikai cikkeinek súlyából is levonna. Viszontlátásra!

Kadabra kardinális kocsijába szállt és elhajtott.

Nemsokára Davis professzor előtt állt.

— Nagyon hálás vagyok önnek, kardinálisom, — mondta a professzor. — Ezt szépen csinálta...

— Professzor ur, ez a dicséret boldoggá tesz és büszke örömmel tölt el.

— Ezt még nem hallottam soha sem egy jezsuitától, — mondta nevetve a professzor.

— Ön félreismer bennünket, — mondta a kardinális. — Apropos, meddig marad városunkban? — kérdezte látszólag érdektelenül.

— Még nem tudom, — válaszolta.

— Valóban hiszi, hogy háboru lesz?

— Háboru? Hm. Nem! De holnap eső lesz.

— Nem akarom önből kicsalni gondolatait, professzor ur, de mondja meg nekem, miért ajándékoz el titkokat, melyekért mások milliókat kapnának és

amelyek önnek is milliókba kerülnek?

— Bah! Pénz és ismét csak pénz! Hiszen ön láthatta, hogy nálam milliók nem játszanak szerepet.

— Igen. De mire törekszik? Mi a jelentősége mindennek?

— Ki tudja? Mi az tulajdonképpen, amire az emberek törekszenek?

A kardinális felállt.

— Ha ezt a kérdést paphoz intézi, csak egy feleletet kaphat: az ember az égi boldogság felé törekszik.

— Igaza van, kardinális. Mi megértjük egymást.

— Remélem.

— És legyen meggyőződve, hogy bennem a Jezsuita-rend készsége barátot talál. Ameddig...

— Csak mondja ki.

— Amíg Jézus Társasága nem keresztezi az én tervemet.

— Jézus Társasága soha sem ütközik össze azzal, ki az Egyház hasznára van.

— És ebben igaza van a rendnek. Ön most elutazik?

— Igen, még ma este, az én magasrangú lelki gyermekemhez.

— Jó. És ha...

— ... Szüksége volna rám...

— Akkor táviratozni fogok ön-ért.

— Rendszerben van.

A kardinális áldólag terjesztette ki kezét a nyomorék professzor felé:

— Dominus tecum.

Azután elment.

— Átkozott róka, — mondta a professzor, amint egyedül maradt. — Szemmel fogom tartani.

— Előbb, vagy utóbb le foglak leplezni, — mormolta ugyanekkor a kardinális magában, mialatt kocsijába szállt.

III.

Vihar a tőzsdén.

Amikor a házvezetőnő Cardon doktornak reggel a kávéját és újságokat bevitte, a detektív megkérdezte:

— Nem jött távirat, Flóra aszszony?

— Még nem, doktor ur!

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak október hó 3-án.)

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. *Buza:* tiszai 77 kg-os 7.80—8.00, 78 kg-os 7.90—8.10, 79 kg-os 8.00—8.20, 80 kg-os 8.10—8.30, felsőtiszai 77 kg-os 7.55—7.70, 78 kg-os 7.65—7.80, 79 kg-os 7.75—7.90, 80 kg-os 7.85—8.00, jász-sági, fehérmegyei, dunántúli, bácskai 77 kg-os 7.50—7.60, 78 kg-os 7.60—7.70, 79 kg-os 7.70—7.80, 80 kg-os 7.80—7.90. Pestvidéki *rozsa* 4.60—4.70, egyéb 4.60—4.70; *takarmányrupa* elsőrendű 6.30—6.40, másodrendű 6.15—6.25; *sörárpa* elsőrendű 10.50—12.00, másodrendű 9.00—9.75, harmadrendű 7.50—8.50; *zab* elsőrendű 6.90—7.10, másodrendű 6.75—6.80; tiszántúli *tengeri* 6.95—7.05, egyéb 6.95—7.05; *korpa* 4.90—5.00; 7. *liszt* 14.50—15.50, 8. *liszt* 7.30—7.50 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. *Buza* októberre 7.28—7.30, márciusra 8.26—8.27. *Rozsa* márciusra 5.68—5.69. *Tengeri* júniusra 7.46—7.48 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. *(Mauthner Ödön magtermelő és megkereskedési Rt. heti jelentése.)* *Lóhere:* Az Európában megjavult időjárási viszonyok hatása alatt, valamint a kínálat megerősödése folytán, úgy nálunk, mint a többi termelő országokban az árak esőkenése állott be. Úgyancsak visszaesés mutatkozik *lucerna* mag áránál is. *Batticum* iránt némi érdeklődés mutatkozik, a kereslet azonban kizárólag pímpinellamentes, világos árú felé irányul. Egyéb *heremagrakban* kötése nem igen fordultak elő. *Fehérkőlesben* a kínálat élelnebb, ára némileg esőkenett. *Máiban* az utóbbi napokban átmeneti javulás állott be. *A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései nyersáruért, 100 kilónként, budapesti paritásban:* Repe 24.00—24.50; köles, vegyes 7.75—8.25; lucerna 110—130; lóhere ar. 120—135; lenmag 22.5—23.00; kék mák 50—51; borsó: Viktória 10.05—11.05, express 14.05—15.00, ősz 10.50—11.50; szárított répaszelet 8.00—8.25; lenese, kisszemű 18—22, nagy 27—35; bab; szokvány 11.25—11.50; gömbölyű fűrj 20—21, hosszú 18—20 pengő métermázsánként.

Abraaktarmánypiac. Árpakorpa 5.25, borsóhéj 5.25, borsókorpa 5.25, buzakonkoly 4.25, konkolydara 5.25, lenmagpogácsa 12.50, napraforgópogácsa 9, repcepogácsa 7.50, rozskonkoly 4, rozskorpa 4.60, rozsoesü 3.80, rozstakarmányliszt 6.50, szójababpogácsaliszt, nagyban 19, szójababpogácsaliszt, kicsinyben 21, töknagypogácsa 13 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 3.80—4, harmadrendű csomogásra 3—3.70, muharszéna 3.50—4.80, lucernaszéna 4.30—6, zabosbükknyszéna 4.30, alomszalma másodrendű 2.20—2.70 pengő métermázsánként, zsupszalma 1 kéve 30 fillér.

Sertésvásár. Könnyű sertés 68—70, közepes 73—75, nehéz 73—74 fillér kilogrammonként.

Cirokszakál takaré szalma átlagárban 16—18 pengő, bélés szalma átlagárban 8—10 pengő métermázsánként. *Ciroknyag* 4 pengő métermázsánként.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szópós

elsőrendű 0.77—0.83, kivételesen 0.84—0.85, másodrendű 0.70—0.76, harmadrendű 0.60—0.68 pengő kilogrammonként, elősulyban.

Tenyészmarhák és jármosökrök. Elsőrendű belföldi jármosökör (tarka) 0.44—0.46, elsőrendű belföldi jármosökör (fehér) 0.42—0.45, másféléves üszök 0.38—0.42, másféléves tinók 0.38—0.42, fiatal, friss fejstehén 0.55—0.65 pengő kilogrammonként, elősulyban.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, kifogásos ürök páronként 100 kg, vagy azonfelüli sulyban 0.36—0.40, prima fiatal bárányok páronként 75—80 kg között 36—40 pengő kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg sulylevonással.

Lóvásár. Csikó 30—35, igás kocsiló (könnyű, nyugati fajta) 190—330, számár 80, alárendelt minőségű lovak 50—190, vágó lovak 25—120 pengő darabonként.

Gyapju. Hazánkban a legutolsó héten különösebb esemény nem fordult elő. Egyenyiretű gyapjuban csak jelentéktelen forgalom volt, változatlan árak mellett, bárnygyapjuból pedig 1.10—1.25 pengős budapesti ár mellett ugyancsak kisebb mennyiségek cseréltek gazdát.

Nyersbőr. Marhabőr, minden sulyban, magyar 0.70—0.72, tarka 0.80—0.82, borjubőr, rövid lábbal 1.40 pengő kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje 0.32, lefölözött tej literje 0.08—0.10, tejszín literje 2.40—2.80, tejfel literje 1.20—1.50, centrifugált vaj kg-ja 2.20—2.80, szedett vaj 1.80—2.20, tehéntúró 0.40—0.80, juhtúró 1.50—2, grói sajt 2.20—2.40, trappista sajt 1.60—2.40, emmentáli sajt 2.20—4 pengő.

Baromfi és tojás. *Élő baromfi:* Csirke darabja 0.70—2, tyuk darabja 1.50—2.50. *Leölt baromfi:* Hizott lud és ruca kg-ja 1.10—1.60, csirke kg-ja 1.40—2.40, tyuk kg-ja 1.10—1.50, libamáj kg-ja 2—7 pengő. A forgalom közepes, az árak változatlanok. *Tojás* darabja 6½—9 fillér.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa, zöldjével, csomója 6—14, petrezselyem, zöldjével, csomója 6—14, zeller, ujdonság, zöldjével, darabja 3—10, kalarabé 10—20, zöldjével, darabja 3—8, karfiol 40—100, vörshagyma, közönséges 6—10, vörshagyma, makói 7—10, fokhagyma 18—40, cékla 10—20, fejeskáposzta 6—12, kelkáposzta 18—30, vörskáposzta 14—28, fejesaláta darabja 4—12, torma 40—140, burgonya, őszi rózsá, kg-ja 7—10, nyári rózsá 8—10, Ella 6—8, kifli 12—20, champignon-gomba 120—200, fekete retek 14—30, hónapos retek csomója 6—12, uborka 26—70, zöldpaprika 14—50, darabja 1—5, tök (főző) 8—14, paradicsom 12—20, zöldbab 20—60, vajbab 26—50, zöldborsó 28—60, sóka 10—30, paraj 16—28, zöld tengeri, csövenként 3—6 fillér.

Gyümölcs. Alma 14—80, körte 14—80, szilva 8—26, ringló 18—60, őszibarack 12—140, áfonya 100—130, szőlő 20—60, dió 80—200, görögdió 4—10, sárgadinnye 6—24 fillér kilogrammonként.

Paprika. *Termelői árak Szegeden:* Édesnemes paprika 1.80—2.30, félédes paprika 1.05—1.30, rózsapaprika 0.70—0.80, erős paprika 0.40—0.45, kereskedelmi paprika 0.30—0.35 pengő kilogrammonként, fűzérés csövespaprika, fűzérés

ként 3.50—5.10 pengő. *Katocsán:* Édesnemes paprika 2.40—2.80, félédes paprika 2—2.20, rózsapaprika 1.60—2.30, erős paprika 1.30—1.50, kereskedelmi paprika 0.60—0.70, fűzérés paprika 1—1.20 pengő kilogrammonként.

Bor. Az árak 2.20—2.50 pengő között változnak. *Malligand- és hektoliterfokonként.* A mustárak azonnali szállításra literenként 20—23 fillér között változnak, későbbi szüretelésre cukorfokonként 0.80—1 pengő körül mozognak.

Fapiac. A fenyőfaüzletheben mérsékelt forgalom észlelhető. *Keményfaneműekben* a kereslet nagyon gyenge. A felmért csekély szükségletet likvidáló fetelepek és gyárak hihetetlenül alacsony árak mellett fedezik. *Tűzfában* is gyenge az üzletmenet. Belföldi egyéves bükkhásáb 255—265, száraz 290—295 pengő, egyéves cserhasáb 215—225 pengő, kétéves 235—245 pengő, száraz gyertyánhasáb 255—260 pengő vagononként budapesti paritásban.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára október hó 3-án. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többre kerül száz darab:* Angol font 17.95—18.35; dollár 368—378; kanadai dollár 354—374; hollandi forint 232.75—234.15; német márka 135.70—136.60; svájci frank 110.70—111.40 pengő. — *Száz pengőnél kevesebbe kerül száz darab:* Csehszlovákia 16.95—17.07; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.35—64.85; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.26; olasz líra 29.90—30.20; osztrák schilling 77.50—80.50 pengő.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, október hó 8-án. *Állat- és kirakodóvásár:* Alpár, Jászdózsza, Szeged, Tiszaföldvár.

Hétfő, október hó 9-én. *Állat- és kirakodóvásár:* Csögle, Déványa, Fadd, Gyömrő, Kerekegháza, Mezőcsát, Nagyharsány, Ónod, Rábacsanak, Rakaca, Szentdienes, Tarpa, Tiszánána, Tiszaroff, Tura, Vác. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Báté, Godisa, Nágocs, Nagyabajom, Ozora. — *Kirakodóvásár:* Nagymaros.

Kedd, október hó 10-én. *Állat- és kirakodóvásár:* Apostag, Gáva, Göncz, Edelény, Kéty, Majs, Mihályi, Pellérd, Tápó-bicske. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Páka.

Szerda, október hó 11-én. *Állat- és kirakodóvásár:* Abaujszántó, Egerág, Mór-ny, Nyárad, Tótvázysony. — *Állatvásár:* Csorna. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Körmend, Kurd, Nagykönyi.

Csütörtök, október hó 12-én. *Állatvásár:* Devescer, Mezőkövesd.

Péntek, október hó 13-án. *Állat- és kirakodóvásár:* Szarvas.

Szombat, október hó 14-én. *Állat- és kirakodóvásár:* Besenyszög, Elek, Szarvas. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Szakály.

KIADJA:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVES-SZÖVETSÉG.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

MAYER EMIL.